

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**BİLİM VE SANAT MERKEZİ MÜZİK ALANI ÖZEL YETENEĞİ GELİŞTİRME
PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİYLE İNCELENMESİ**

Özlem PAŞA

ORCID: 0009-0004-0780-1238

Danışman

Prof. Zehra Seçkin GÖKBUDAK

ORCID: 0000-0003-0632-2214

Konya – 2025

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans sürecim boyunca bilgi, birikim ve tecrübeleriyle bana her zaman yol gösteren, desteğini ve ilgisini hiçbir zaman esirgemeyen değerli danışmanım Prof. Z. Seçkin GÖKBUDAK' a en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Bu çalışmasının tez savunma jürisinde bulunan hocalarım Sayın Prof. Dr. Ezgi BABACAN ve Dr. Öğr. Üyesi Hilmi YAZICI' ya teşekkür ederim. Bu çalışmanın ilerlemesi sürecinde içten ve samimi yaklaşımları ile bana rehberlik eden Belgin BAĞRIAÇIK' a, Doç. Dr. Soner ALGI' ya ve Doç. Dr. Yavuz Selim KALELİ' ye teşekkür ediyorum.

Çalışma sürecimde yoluma ışık tutan değerli hocam Okan HELVACI' ya teşekkür ederim. Bu süreçte desteğini ve dostluğunu her zaman hissettiren sevgili arkadaşım Deniz AYAR' a teşekkür ederim.

Özem PAŞA
Temmuz 20205

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	viii
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	x
ÖZET	xi
ABSTRACT	xii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	2
1.1.1. Alt Problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sayıtlar	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar	5
2. ALAN YAZIN.....	6
2.1. Üstün Zeka (Üstün Yetenek).....	6
2.2. Üstün Yetenekli Bireylerin Özellikleri.....	7
2.3. Müzik Alanında Üstün Yetenekli Bireylerin Özellikleri	9
2.4. Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimi ve Önemi	11
2.5. Üstün Yetenekli Bireylerin Öğretmenlerinin Sahip Olması Gereken Özellikler	13
2.6. Üstün Yetenekli Bireylere Uygulanacak Programda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar.....	14
2.7. Bilim ve Sanat Merkezleri.....	16
2.8. BİLSEM'in Eğitim Programı	18
2.9. BİLSEM Müzik Alanı Özel Yeteneği Geliştirme Programı	19
3. YÖNTEM.....	25
3.1. Araştırmanın Modeli	25
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	25
3.2.1. Görüşme Sorusuna Katılan Eğitimcilere Ait Demografik Bilgiler	26
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri	27
3.4. Verilerin Toplanması.....	27
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	27

4. BULGULAR	29
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	29
4.1.1. Temel Müzik Bilgisi Modülünün İçerik ve Kazanımları	29
4.1.2. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Modülünün İçerik ve Kazanımları.....	30
4.1.3. Ses Eğitimi Modülünün İçerik ve Kazanımları	31
4.1.4. Müziksel Yaratıcılık Modülünün İçerik ve Kazanımları	32
4.1.5. Müzik Tarihi ve Kültürü Modülünün İçerik ve Kazanımları	33
4.1.6. Müzik Teorisi Modülünün İçerik ve Kazanımları.....	34
4.1.7. Bilişim Destekli Müzik Modülünün İçerik ve Kazanımları	35
4.1.8. Temaların Birinci Alt Probleme Göre Dağılımı.....	36
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	37
4.2.1. Temel Müzik Bilgisi Modülünün Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar	38
4.2.2. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	39
4.2.3. Ses Eğitimi Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar.....	40
4.2.4. Müziksel Yaratıcılık Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	41
4.2.5. Müzik Teorisi Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	42
4.2.6. Müzik Tarihi ve Kültürü Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	42
4.2.7. Bilişim Destekli Müzik Modülünün Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar....	43
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	46
4.3.1. Temel Müzik Bilgisi Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	46
4.3.2. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	47
4.3.3. Ses Eğitimi Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	48
4.3.4. Müzik Tarihi ve Kültürü Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	49
4.3.5. Müzik Teorisi Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar .	50
4.3.6. Müziksel Yaratıcılık Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	51
4.3.7. Bilişim Destekli Müzik Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	52
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	55
5.1. Tartışma.....	55
5.2. Sonuç	57
5.3. Öneriler.....	58
KAYNAKLAR.....	60
EKLER.....	65

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Görüşme Sorusuna Katılan Eğitimcilere Ait Demografik Bilgiler	26
Tablo 2. Temel Müzik Bilgisi Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi	29
Tablo 3. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi	30
Tablo 4. Ses Eğitimi Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi.	31
Tablo 5. Müziksel Yaratıcılık Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi	32
Tablo 6. Müzik Tarihi ve Kültürü Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi	33
Tablo 7. Müzik Teorisi Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi	34
Tablo 8. Bilişim Destekli Müzik Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi	35
Tablo 9. ÖYG Programının Modüllerinin Temalara Göre Dağılımı	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Tablo 10. Temel Müzik Bilgisi Modülünün Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler) Dağılımına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	38
Tablo 11. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler).....	39
Tablo 12. Ses Eğitimi Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler).....	40
Tablo 13. Müziksel Yaratıcılık Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler)	41
Tablo 14. Müzik Teorisi Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler).....	42
Tablo 15. Müzik Tarihi ve Kültürü Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler)	42
Tablo 16. Bilişim Destekli Müzik Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler)	43

Tablo 17. ÖYG Programının Modüllerinin Temalara Göre Dağılımı.....	45
Tablo 18. Temel Müzik Bilgisi Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	46
Tablo 19. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	47
Tablo 20. Ses Eğitimi Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	48
Tablo 21. Müzik Tarihi ve Kültürü Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	49
Tablo 22. Müzik Teorisi Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	50
Tablo 23. Müziksel Yaratıcılık Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	51
Tablo 24. Bilişim Destekli Müzik Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar	52
Tablo 25. ÖYG Programının Modüllerinin Temalara Göre Dağılımı.....	53

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Modüllere Etki Eden Temaların Dağılımı.....	36
Şekil 2. Modüllere Etki Eden Temaların Dağılımı.....	44
Şekil 3. Modüllere Etki Eden Temaların Dağılımı.....	53

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Bilim ve Sanat Merkezi Müzik Alanı Özel Yeteneği Geliştirme Programının Öğretmen Görüşleriyle İncelenmesi başlıklı tez çalışmamın toplam **75** sayfalık kısmına ilişkin, 29/05/2025 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%18** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

10/07/2025

Özlem PAŞA

Prof. Zehra Seçkin GÖKBUDAK

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

10/07/2025

Özlem PAŞA

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

‰: Yüzde

f: Frekans

K: Katılımcı

Kısaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

BİLSEM: Bilim ve Sanat Merkezi

ÖYGP: Özel Yetenekleri Geliştirme Programı

BEP: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

BİLİM VE SANAT MERKEZİ MÜZİK ALANI ÖZEL YETENEĞİ GELİŞTİRME PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİYLE İNCELENMESİ

Özlem PAŞA

Bu araştırmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) üstün yetenekli bireylerin müzik eğitimine yönelik bir model olarak uygulanan Müzik Alanı Özel Yetenek Geliştirme Programı hakkında öğretmenlerin görüş ve önerilerini alarak mevcut durumu değerlendirmek ve olası problemlere yönelik çözüm önerileri sunmaktır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeline dayalı olarak yürütülmüştür. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Bu doğrultuda, Konya ili ve ilçelerindeki Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan ve ulaşılabilen sekiz müzik öğretmeni ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, programın içerik ve kazanım bakımından kapsamlı ve donanımlı bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Programın üstün yetenekli öğrencilerin müziksel gelişimini destekleyebilecek nitelikte hazırlandığı teorik ve teknik içeriklerin büyük oranda yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak uygulama sürecinde öğrencilerin yaş ve gelişim özelliklerine göre bazı içerik ve kazanımların ağır bulunduğu, bu durumun öğrenme sürecinde motivasyon kaybına neden olabildiği ifade edilmiştir. Ayrıca, uygulamaya dönük etkinliklerin sınırlı olması ve öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerindeki farklılıkların öğretim sürecini zorlaştırdığı belirtilmiştir. Öğretmenler, programın uygulanabilirliğini etkileyen faktörler arasında fiziksel donanım eksikliklerini, öğretmen sayısındaki yetersizliği, veli-öğretmen beklenti uyumsuzluklarını ve öğrencilerin gönüllü katılım düzeylerini de önemli etkenler olarak ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda, öğretmenler içerikleri sadeleştirme, bireyselleştirme ve öğrenci merkezli öğretim stratejilerine yönelme gereği duymaktadır. Sonuç olarak, öğretmen görüşlerine dayalı bu çalışma, Müzik Alanı Özel Yetenek Geliştirme Programı'nın güçlü bir yapıya sahip olduğunu ancak uygulamada daha esnek, bireysel farklılıkları dikkate alan ve gelişim özelliklerine uygun bir yapının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Bilim ve Sanat Merkezi, Özel Yetenekleri Geliştirme Programı, Üstün Yetenek, Üstün Yetenekli Birey

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Fine Arts Education
Music Education Program
Master Thesis

AN EXAMINATION OF THE MUSIC SPECIAL TALENT DEVELOPMENT PROGRAM AT SCIENCE AND ART CENTERS THROUGH TEACHERS' PERSPECTIVES

Özlem PAŞA

The purpose of this research is to evaluate the current situation by obtaining the opinions and suggestions of teachers about the Music Field Special Talent Development Program implemented as a model for the music education of gifted individuals in Science and Art Centers (BİLSEM) affiliated to the Ministry of National Education and to present solution suggestions for possible problems. The research was conducted based on the screening model, which is one of the qualitative research methods. Data were collected through a semi-structured interview form. In this context, interviews were conducted with eight music teachers who work in Science and Art Centers in Konya province and its districts and could be reached. The findings obtained revealed that the program has a comprehensive and well-equipped structure in terms of content and achievements. It was concluded that the theoretical and technical contents of the program prepared to support the musical development of gifted students were largely sufficient. However, it was stated that some content and achievements were above the levels of the students according to their age and developmental characteristics during the application process, and this situation could cause a loss of motivation in the learning process. In addition, it was stated that the limited number of application-oriented activities and the differences in the students' readiness levels made the teaching process difficult. Teachers have also stated that among the factors affecting the applicability of the program, the lack of physical equipment, the inadequacy of the number of teachers, parent-teacher expectation conflicts and the voluntary participation levels of students are also important factors. In this context, teachers feel the need to simplify the content, individualize it and turn to student-centered teaching strategies. In conclusion, this study based on teachers' opinions indicates that the Music Field Special Talent Development Program has a strong structure, but a more flexible structure that takes into account individual differences and is suitable for developmental characteristics is required in practice.

Keywords: Music Education, Science and Art Centers (BİLSEM), Special Talent Development Program, Giftedness, Gifted Individuals

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Eğitim kişilerin bilgi, beceri ve değerleri kazanmalarına olanak tanıyan, bireyde var olan yeteneklerini geliştiren, sosyal becerilerini artıran, planlı ve programlı sistemler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Köksal, 2016).

Eğitim, formal ve informal olarak ikiye ayrılmaktadır. Formal yani planlı eğitim ülkemizde okullar, dershaneler, üniversiteler gibi eğitim kurumlarıyla gerçekleştirilmekte ve yaşam boyu öğrenmeyi sağlamaktadır. Burada verilen eğitimler öğretmenler rehberliğinde istenilen yönde gelişimi desteklemektedir. Eğitimin ana hedefi bireylerin bilgi, beceri ve değerleri kazanmalarını sağlamaktır. Eğitim bireyleri sosyal, kültürel ve fiziksel olarak çok yönlü gelişimlerini destekler (Culuk, 2022).

Eğitimin alt dallarından biri olan sanat eğitimi ise birçok alanda bireylere bilgi, beceri ve anlayış kazandırmayı amaçlamakta, aynı zamanda onların becerilerini ve yaratıcılıklarını geliştirmektedir. Bu eğitim, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmekte ve estetik anlayışlarını olumlu yönde etkilemektedir. Sanat eğitimi öğrencilerin sanatsal ifade biçimleriyle iletişim kurma becerisine ve kişisel gelişimine de katkı sağladığı düşünülmektedir.

Sanat eğitimi, insanın yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmasına yardımcı olacak koşulları hazırlar ve bireyin kişilik kazanmasını amaçlar. Bu nedenle çağdaş eğitim sistemlerinde önemli bir yeri vardır. Sanat eğitimi, bireyin yaratıcı ve özgün düşünmesine katkı sağladığı gibi sosyalleşmesine de önemli bir katkı sağlar. Müzik eğitimi ise sanat eğitiminin bir alt alanıdır ve eğitimin önemli bir boyutu, aracı ve yöntemidir. Müzik eğitimi, bireyin müzikal becerilerini geliştirmesinin yanı sıra duygusal ifade, iletişim becerileri, özgüven ve disiplin gibi birçok alanda da olumlu etkiler sağlar. Sonuç olarak, sanat eğitimi genel olarak insanın kişisel ve sosyal gelişimine katkıda bulunan bir eğitim şeklidir (Gençaydın, 1990).

Sanat eğitimi ülkemizde çeşitli devlet kurumları aracılığıyla verilmektedir. Bu kurumlar devlet konservatuarları, eğitim fakülteleri, güzel sanatlar fakülteleri, güzel sanatlar liseleri ve bilim sanat merkezleridir. Öğrenciler bu okullarda aldıkları eğitimlerle sanatsal becerilerini geliştirebilir, kariyerlerini bu alanlarda sürdürebilir veya kişisel gelişimlerine katkıda bulunabilirler. Bu kurumlar arasında yer alan Bilim ve Sanat merkezleri Türkiye’de yüksek potansiyele sahip olan öğrencilere erken yaşta sanat eğitimi alma imkânı sunar.

Türkiye’de müzik alanında üstün yetenekli öğrencilere yönelik eğitim kalitesini artırmak amacıyla yapılan uygulamaların başında BİLSEM’lerde yürütülen müzik eğitimleri gelmektedir. Ancak bu eğitimlerin uygulamalarında kullanılan yöntemler, programların yeterliliği ve hedeflenen kazanımlara ulaşıp ulaşılmadığı gibi konular daha fazla inceleme ve değerlendirmeye ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bu gereksinimin temel nedenleri; programların uygulanışındaki farklılıklar, ölçme-değerlendirme süreçlerinin netleşmemesi, donanım eksikliklerinin süreci olumsuz etkilemesi ve alana yönelik araştırmaların sınırlı olmasıdır. Bu durum, eğitimin etkililiğini ve öğrenci kazanımlarını değerlendirmeyi güçleştirmektedir.

1.1. Problem Durumu

Bilim ve Sanat Merkezleri, üstün yetenekli öğrencilerin potansiyellerini erken yaşlarda keşfetmeleri ve geliştirmeleri amacıyla yapılandırılmış özel eğitim kurumlarıdır. Bu bağlamda uygulanan Özel Yetenekleri Geliştirme Programı (ÖYGP), öğrencilere alanında uzman öğretmenler tarafından disiplinler arası bir yaklaşımla sunulmakta ve öğrencilerin sanatsal yeteneklerinin sistemli bir biçimde geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde, erken yaşlarda üstün yetenekleri keşfedilen öğrencilere, o alanda uzmanlaşmış öğretmenler tarafından özel bir eğitim verildiği görülmektedir. Bu öğrencilere Özel Yetenekleri Geliştirme Programı (ÖYGP) 1-2-3-4-5-6 ve 7 şeklinde bir program hazırlanmıştır. Bu programlarda, temel müzik bilgisi, müziksel işleme okuma ve yazma, ses eğitimi, müziksel yaratıcılık, müzik teorisi, müzik tarihi ve kültürü, bilişim destekli müzik gibi disiplinlerde eğitim verilmektedir.

Bu program öğrencilere müzik ve müzik teknolojisiyle ilgili temel kavram ve sembollere yönelik bilgi düzeylerini artırarak, temel müzik becerilerini geliştirmek; bireysel ve işbirliğine dayalı biçimde nitelikli, doğru, zevkle müzik yapma ve müzikle ilgili özgün fikirler oluşturma alışkanlığı kazandırmak; müzik yeteneği ve zekâsı gibi özelliklerin çabayla gelişebileceğine yönelik farkındalık oluşturmalarını sağlamak; insan kaynaklı ve/veya doğal sesleri çözümleyerek kapsamlı bakış açıları geliştirmelerini sağlama açısından önemli işlevlere sahiptir.

Müzik eğitimi, özellikle üstün yetenekli bireylerin yaratıcılık, ifade becerisi, estetik duyarlılık ve çok yönlü düşünme yetilerini geliştiren kritik bir alan olmasına rağmen, Bilim ve Sanat Merkezlerinde bu eğitimin nasıl yürütüldüğüne dair akademik çalışmaların sınırlı olduğu

görülmektedir. BİLSEM’lerde müzik eğitimi alanında yapılan çalışmalar incelendiğinde, genellikle öğretmen ve yöneticilerin görüşlerine dayanan nitel araştırmaların öne çıktığı görülmektedir. Bu çalışmalar çalgı eğitimi, müzik yeteneği tanılama süreci, fiziksel donanım eksiklikleri ve öğrencilerin yaşadığı genel sorunlar gibi konulara odaklanmaktadır. Ancak, modül temelli uygulamaların değerlendirilmesi, yaratıcı müzik süreçleri ve ölçme-değerlendirme yöntemleri gibi alanlarda yapılan araştırmaların sayısı oldukça sınırlıdır. Bu durum, müzik eğitiminin BİLSEM’lerde nasıl yürütüldüğüne dair daha derinlemesine ve çeşitli yaklaşımlar içeren çalışmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Özellikle müzik alanında uygulanan Özel Yetenekleri Geliştirme Programının (ÖYGP) öğretmen görüşleri ışığında değerlendirilmesi, programın güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerinin ortaya konulması açısından önemli bir ihtiyaçtır. Öğretmenler, programın uygulanabilirliği, öğrenci ihtiyaçlarına uygunluğu ve eğitim süreçlerinde karşılaşılan zorluklar hakkında doğrudan deneyime sahip olmaları nedeniyle bu değerlendirmenin temel kaynaklarıdır.

Bu nedenle, BİLSEM müzik alanı ÖYGP’nin öğretmen görüşleriyle incelenmesi, hem mevcut durumu ortaya koymak hem de programın etkinliğini artırmaya yönelik öneriler geliştirmek açısından önemli katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir. Araştırmanın problem cümlesi ise ‘Bilim ve Sanat Merkezi Müzik Alanı Özel Yeteneği Geliştirme Programının Öğretmen Görüşleriyle İncelenmesi’ şeklinde oluşturulmuştur.

1.1.1. Alt Problemler

1. ÖYG programının hedefleri uygulamada ne kadar gerçekleşmektedir?
2. ÖYG programının uygulama aşamasında ne tür zorluklarla karşılaşmaktadır?
3. ÖYG programının değerlendirme aşamasında karşılaşılan problemler nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Özel yetenekli öğrenciler için tasarlanan öğretim programlarının felsefesi, bu öğrencilerin potansiyellerini en verimli şekilde geliştirmeye yönelik ilke ve yöntemler sunar. Bu anlayışla, yalnızca akademik başarılarının değil, kişisel ve sosyal becerilerinin de gelişmesi hedeflenmektedir. Söz konusu yaklaşım, özel yeteneklilerin eğitiminde sürekli yenilikleri teşvik ederken, öğrencilerin aktif katılımını sağlamak ve derinlemesine öğrenme süreçlerini desteklemek için tasarlanmıştır. Bu süreç, öğrencilerin çok yönlü gelişimlerini teşvik ederek

üretkenliklerini artırmayı ve yaparak öğrenmelerini sağlayarak potansiyellerini en üst düzeyde açığa çıkarmalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

BİLSEM öğretim programları, öğrenciyi merkeze alarak beceri geliştirme odaklı, gerçek yaşamı temel alan bir anlayışla değişen dünyadaki parçalara uyum sağlayan, aktif ve donanımlı bireyler oluşturmayı hedefler. Özel yetenekli öğrenciler için tasarlanan bu programların temel amacı, ilgi ve yeteneklerine uygun olarak potansiyellerini en üst düzeyde kullanmalarına olanak tanıyarak öğrenme alanlarını karşılamaktır.

Bugüne kadar yapılan araştırmalar incelendiğinde, Bilim ve Sanat Merkezlerinde yürütülen Özel Yeteneği Geliştirme programının incelenmesiyle ilgili herhangi bir araştırma yapılmadığı görülmüştür.

Bu nedenle araştırma, BİLSEM’de yer alan ÖYG programının öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesini, bu programın hedeflerinin uygulamada ne kadar gerçekleştiğini ve program kullanılırken karşılaşılan problemlerin incelenmesini amaçlamaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Özel yetenekli öğrenciler, akranlarına göre farklı gelişim özelliklerini sergileyen, akademik alanda üstün yeteneklere sahip, soyut kavramlar kolayca anlaşılabilen ve güçlü akıl yürütme ile muhakeme yeteneğine sahip bireylerdir. Bu öğrenciler için sağlanan öğretim programlarının, genel öğretim programlarından özgün bir şekilde farklılaşması, onların özel öğrenmelerinin karşılanması açısından büyük önem taşımaktadır. Özel yetenekli bireylerin eğitimi için öğretim programlarının tasarlanması, yalnızca mevcut programların farklılaştırılmasıyla sınırlandırılmaması, onların ilgi ve yetenekler yılı öğrenme süreçlerini en verimli şekilde desteklemeyi de sağlamaktadır. Genel öğretim programlarının özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde çeşitli yönleriyle yetersiz kalması yetenek kayıplarının oluşmasına neden olmaktadır. Bu olgu, dünya genelinde ve ülkemizde özel yetenekli öğrenciler için özel eğitim modellerinin geliştirilmesinin temel gerekçesini oluşturmuştur.

Bu araştırma;

ÖYG programının içerik ve yöntemini inceleyerek var olan durumu tespit etme,

ÖYG programın işlenişi sırasında karşılaşılan sorunları ortaya çıkarma ve bunlara çözümler üretme,

Akademik çalışmalar yapılması konusunda literatüre katkı sağlamak açısından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmada;

BİLSEM’ de görev yapan müzik öğretmenlerinin soruları samimi ve içten yanıtladıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Konya il merkezi ve ilçelerindeki (Meram, Karatay, Selçuklu, Ereğli ve Akşehir) görüşme formuna cevap veren Bilim ve Sanat merkezlerinde görev yapan müzik öğretmenleri,

Araştırmacının kullandığı kaynak ve dokümanlarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

BİLSEM: Bilim ve Sanat Merkezi

ÖYGP: Özel Yeteneği Geliştirme Programı

BEP: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

2.1. Üstün Zeka (Üstün Yetenek)

Farklı disiplinlere göre öğrenme, çevreye uyma ve bilgiyi işleme yeteneği olarak görülen zeka tanımı, bu disiplinlerde akranlarına göre daha üst düzey bir performans gösteren bireylerde üstün zekalı olarak tanımlanabilmektedir.

Literatür incelendiğinde üstün zekâlı veya üstün yetenekli öğrencilerin ifade edilmesinde üstünler, üstün ve özel öğrenciler, özel ve üstün yetenekliler terimlerinin kullanıldığı görülmektedir. Günümüzde üstün zekâlı ve üstün yetenekli kavramları birbirinden bağımsız olarak düşünülmemekte ve üstün zekânın üstün yeteneğin içerisinde tanımlanabileceği düşünülmektedir. İnsanlık var olduğundan beri sahip olunan üstünlük niteliği bilimsel olarak 19.yüzyılda çalışılmaya başlanmıştır (Sak, 2012). Bu kapsamda, insan zekâsını anlamaya yönelik çabalar, zamanla çeşitli ölçme araçlarının geliştirilmesini de beraberinde getirdiği görülmektedir.

Zekâyı ölçme ve sınıflandırma amacıyla geliştirilen testler, bireysel farklılıkların belirlenmesinde temel bir araç olarak kullanıldığı, bu doğrultuda, sistematik ölçme yöntemleri geliştirmek amacıyla çeşitli zekâ testleri oluşturulduğu bunların en erken örneklerinden biri olarak Terman (1919)'ın çalışmaları görülmektedir.

Bu alandaki gelişmelerin başlangıç noktası olarak ise Alfred Binet ve Dr. Simon'un geliştirdiği ilk zekâ testi gösterilmektedir. Söz konusu test, yalnızca akademik başarıyı değil, aynı zamanda bireyin genel zihinsel potansiyelini değerlendirme amacı taşımıştır. Bu bağlamda, Binet-Simon Zekâ Testi'nin sonraki dönemlerde pek çok araştırmacı ve eğitimci tarafından referans alınarak geliştirilen yeni testlere temel teşkil ettiği görülmektedir (Akarsu, 2001). Bu süreç günümüzde de devam etmekte; zekâyı ilişkin değerlendirmelerde çok yönlü modellerin kullanımı artmaktadır.

Bu bağlamda, ilk zeka testinin Alfred Binet ve Dr. Simon tarafından kazandığı bu alanda yapılan araştırmalarda liderler tarafından tercih edilmiş ve zaman içerisinde birçok yeni test geliştirilmiş, bu süreç günümüzde de devam etmektedir (Akarsu, 2001).

Üstün zeka kavramını ele alan, kapsamlı ilgili önemli çalışmalar gerçekleştiren isimlerden biri Lewis Madison Terman olarak öne çıktığı görülmektedir. Terman, Stanford-Binet Zekâ Testi'ni temel alarak sınıflandırmış; bu testten 110-120 puan aralığında sonuç alan bireyleri üstün zekalı , 120-140 puan aralığında sonuç alan bireyleri çok üstün zekalı, 140 ve üzeri puan alanları ise dahi olarak tanımlanmıştır (Enç, 2005).

Ülkemizde ise üstün yetenekli bireylerin tanımlanması, Millî Eğitim Bakanlığı'nın 2009 yılında yayınladığı yönetmelikte resmîyet kazanmıştır. Bu tanıma göre; “Zekâ, yaratıcılık, sanat, spor, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda akranlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren bireyler” üstün yetenekli bireyler olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2009). Bu tanım, bireyin yalnızca akademik başarılarıyla değil, aynı zamanda çoklu yetenek alanlarıyla da değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Ülkemizde resmi olarak kabul gören üstün yetenekli birey tanımı, “Zekâ, yaratıcılık, sanat, spor, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarında akranlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren birey” şeklindedir (MEB, 2009).

2.2. Üstün Yetenekli Bireylerin Özellikleri

İnsan potansiyelinin farklı düzeyleri ve bireyler arasındaki bilişsel farklılıklar, eğitim bilimleri ve psikoloji alanında uzun yıllardır araştırılan konular arasındadır. Bu bağlamda, üstün yetenekli bireyler, sahip oldukları bilişsel, duygusal ve yaratıcı özellikler bakımından akranlarından belirgin şekilde ayrılan bireyler olarak tanımlanmaktadır. Üstün yetenek, yalnızca akademik başarı ile sınırlı kalmayıp, sanatsal, sportif, liderlik ve sosyal beceriler gibi farklı alanlarda da kendini gösterebilmektedir (Çağlayan, 2022).

Çağdaş bilim insanları bilişsel yeteneklerin yetenekliliği önemli ölçüde tanımladığı konusunda hemfikirdir. Ancak, üstün yetenekli bireylerin sosyo-duygusal özellikleri söz konusu olduğunda, hala bir fikir birliği yoktur. Kişilik alanıyla ilgili olarak, ampirik artılar ve eksiler genellikle yetenekli bireylerin kişiliği hakkında uyum ve uyumsuzluk hipotezi olarak da bilinen iki rekabetçi görüşe yol açar. İlk hipotez, yetenekli bireylerin genellikle iyi uyum sağladığını belirtirken, ikinci hipotez yetenekli bireylerin sosyo-duygusal bir engeli olduğunu varsayar. Çocukluk ve ergenlikteki psikolojik gelişimin özellikleri nedeniyle, kişilik oluşumunun dinamiklerini ve okul bağlamının yetenekliler üzerindeki etkisini anlamak hayati önem taşır. İddia edildiği gibi, araştırma kanıtları, bireysel olağanüstü öğrenme

potansiyellerinin gerçekleştirilmesinin genellikle ve uzun vadede sadece IQ test puanlarıyla değil, tüm kişilik tarafından belirlendiğini göstermektedir (Tay vd., 2009).

Bu bireylerin özelliklerini anlamak ve eğitim süreçlerini en verimli şekilde düzenlemek, hem onların potansiyellerini en üst düzeye çıkarmak hem de topluma katkı sağlayacak bireyler olarak yetişmelerini desteklemek açısından büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, üstün yetenekli bireylerin bilişsel, duygusal, sosyal ve akademik özelliklerinin kapsamlı bir şekilde ele alınması, onların eğitim ve gelişim süreçlerine yönelik daha bilinçli ve etkili yaklaşımlar geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Üstün yetenekli bireylerin sahip oldukları özelliklerin bilinmesi ve bu doğrultuda beklentilerinin karşılanması, onların gelişim sürecinde büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir.

Genel kanı, üstün yetenekli bireylerin başarılı olması gerektiği yönündedir. Ancak, belli bir yeteneğe sahip olmak ile bu yeteneği aktif ve etkili bir şekilde kullanmak farklı kavramlardır (Reis ve Betsy, 2000). Çağlar, (2004) toplumda üstün yetenekli bireylerin başarısız olabileceği düşüncesinin çoğu insan için şaşırtıcı bulunduğunu belirtmektedir. Ancak yapılan araştırmalar, üstün yetenekli bireylerin yalnızca bir kısmının akademik başarı gösterdiğini ortaya koymaktadır (Clemons, 2005). Bu durum, üstün yetenekli bireylerin kalan kısmının akademik başarısızlık riskiyle karşılaşabileceğini göstermektedir.

Üstün zekâlı bireyler, yaşlarına kıyasla gelişimsel aşamaları daha hızlı bir şekilde tamamlamaktadır. Bu nedenle, doğumdan itibaren diğer çocuklardan farklılık göstermeleri mümkündür. Özellikle yaşamın ilk beş yılı içinde aileler, çocuklarının olağanüstü özelliklerine ilişkin bazı ipuçlarını fark edebilmektedir. Üstün zekâlı bireyleri akranlarından ayıran temel nitelikler arasında duyuşsal, sosyal, fiziksel ve sezgisel beceriler öne çıkmaktadır (Kaplan Sayı, 2013).

Üstün yetenekli bireyleri akranlarına kıyasla ön plana çıktığı bu özelliklerden kısaca bahsetmek gerekirse;

- Üstün yetenekli bireyler, zihinsel gelişim özellikleri açısından akranlarından belirgin farklılıklar göstermektedir.
- Geniş bir ilgi yelpazesine sahip olup, olaylara ve kavramlara karşı yüksek düzeyde merak duymaktadırlar.

- Hayal güçleri oldukça gelişmiş olup, yaratıcı ve yenilikçi düşünme becerileri sergileyebilirler.
- Bilgileri hızlı ve kolay öğrenebilme yetisine sahiptirler.
- Güçlü bir hafıza kapasiteleri ile öne çıkmaktadırlar.
- Erken yaşlarda okumayı öğrenme eğilimindedirler.
- Dil gelişimleri hızlı olup, sözel ifade yetenekleri oldukça ileri düzeydedir.
- Yüksek düzeyde konsantrasyon sağlayabilirler.
- Problem çözme süreçlerinde, karmaşık problemlere özgün ve yaratıcı çözümler üretebilirler.
- Muhakeme becerileri güçlü olup, soyut kavramları erken yaşlarda kavrayabilirler.
- Orijinal fikirler üreterek farklı bakış açıları geliştirebilme yetisine sahiptirler (Levent, 2014)
- Yeni ortamlara uyum sağlamakta zorlanabilirler ve adaptasyon süreçleri uzun sürebilir.
- Çekingen ve utangaç olabilirler ve sosyal etkileşimlerde geri planda kalabilirler.
- Diğer bireylere karşı derin bir duygusal bağlılık hissederler ve empati yetenekleri gelişmiştir.
- Birbiriyle çelişen duyguları aynı anda yaşayabilirler ve duygusal dalgalanmalar gösterebilirler.
- Yoğun duygular hissedebilirler ve bu durum bazı psikosomatik belirtilere yol açabilir.
- Korku, kaygı ve suçluluk duygularını yoğun şekilde yaşayabilirler.
- Zaman zaman yalnızlık hissedebilirler ve sosyal izolasyon yaşayabilirler (Konyalıoğlu, 2013).

Sonuç olarak, üstün yetenekli bireylerin bilişsel kapasiteleri, öğrenme hızları, dil becerileri ve problem çözme yetenekleri, akranlarından belirgin şekilde ileri düzeydedir. Bu farklılıklar, onların eğitim süreçlerinde özel yaklaşımlar gerektirdiğini ortaya koymaktadır.

2.3. Müzik Alanında Üstün Yetenekli Bireylerin Özellikleri

Üstün yetenekli bireyler, genel üstün yetenekli bireylerden farklı olarak müzikal algı, ritim duygusu ve yaratıcılık açısından belirgin üstünlüklere sahiptir. Bu bireylerin erken

yaşlardan itibaren gösterdikleri müzikal duyarlılık ve performans becerileri, onları akranlarından ayıran temel özellikler arasındadır.

Müzikte üstün yetenekli bireylerin gelişiminde genetik yatkınlıkların etkili olduğu görülmektedir. Bu durum, bazı bireylerin doğuştan müzik yeteneği ya da müzikal zekâ açısından daha yüksek bir potansiyele sahip olabileceğini göstermektedir. Genetik faktörler, müziğe ilişkin genel yeterlilikleri içerirken; çevresel uyarıcılar da müzikal yeteneğin gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Sistemli ve düzenli uygulanan müzik eğitimi, sürekli yapılan pratikler ve çeşitli müzikal deneyimler bireyin yeteneğini geliştirmesine yardımcı olabilir. Yoğun bir eğitim süreci, müzik etkinliklerine katılım ve mentörlerle yürütülen çalışmalar gibi çevresel etkenler, bireyin müzikal yeteneklerinin şekillenmesinde belirleyici rol oynamaktadır (McPherson, 2007).

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), müzik alanında özel yetenekli çocukların, müziğe büyük ilgi duyduklarını ve kendi tercihlerine uygun müzik türlerini dinlemeyi seçtiklerini belirtmektedir. Bu öğrencilerin müzikal etkinliklere aktif biçimde katıldıkları, ritim ve melodiye yaşitlarına oranla daha duyarlı tepkiler verdikleri gözlemlenmektedir. Grup hâlinde şarkı söylerken çevrelerindeki bireylerle uyum içinde olmaktan keyif aldıkları ve müziği duygu ile düşüncelerini ifade etmede sıkça bir araç olarak kullandıkları ifade edilmektedir. Ayrıca çeşitli enstrümanlara ilgi duydukları, bu enstrümanları çalmayı denedikleri ve dinledikleri müzik parçalarını kısa sürede kavrayarak doğru ve anlamlı bir şekilde icra edebildikleri vurgulanmaktadır (MEB, 2009).

Yukarıdaki bahsedilenler ile müzik alanında üstün yetenekli bireylerin genel özellikleri görülmektedir (Malkoç, 2004). Bu özellikleri detaylı bir şekilde şöyle sıralamıştır;

- Öğrenme hızları yüksek olduğu için, nota yazımında seri ve başarılıdırlar.
- Ritim algıları güçlü olup, beden hareketlerini müzikle uyumlu şekilde sergileyebilirler.
- İşittikleri melodileri kısa sürede hafızalarına kaydedip kolayca tekrar edebilirler.
- Gözlem yetenekleri gelişmiş olduğundan, notaları bestecinin tarzına ve dönemin müzikal anlayışına uygun şekilde yorumlayabilirler.
- Yüksek düzeyde meraklı oldukları için, bir eserin tüm ayrıntılarını hızla kavrayabilirler.

- Güçlü hayal dünyaları sayesinde, farklı enstrümanlar için özgün eserler üretebilirler.
- Doğuştan gelen müzikal yetenekleri ve geliştirme potansiyelleri sayesinde, diğer bireylerden belirgin şekilde ayrılırlar ve başarıya ulaşma olasılıkları yüksektir.
- Çalışmalarında hızlı düşünme, çabuk karar verme ve hızlı ilerleme becerileri sergilerler.
- Küçük yaşlardan itibaren idealist bir bakış açısına sahip olma eğilimindedirler.
- Yoğun konsantrasyon yetenekleri, ciddi çalışmalarında büyük önem taşır.
- Sürekli yenilik arayışı içinde olduklarından, özgün besteler yapabilmek kapasitesine sahiptirler.
- Müzikal etkinlikler onların yaşamlarının ayrılmaz bir parçası olup, sürekli keşfetme isteği duyarlar.
- Duygularını ve deneyimlerini enstrümanları aracılığıyla yansıtma konusunda yetkindirler ve beden dilini etkili bir şekilde kullanabilirler.
- Müzik sanatı ile diğer sanat dalları arasında özel bağlar kurabilir ve bu alanlarda bilgi sahibi olma becerisine sahiptirler.

2.4. Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimi ve Önemi

Üstün yetenekli bireyler, bilişsel, yaratıcı ve akademik açılarından akranlarından farklılık gösteren, özel eğitim gereksinimleri olan bireylerdir. Bu bireylerin potansiyellerini en üst düzeyde geliştirebilmeleri için standart eğitim programlarının ötesine geçen, bireyselleştirilmiş ve zenginleştirilmiş eğitim yaklaşımlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Üstün yetenekli çocuklar, buldukları toplumun en değerli entelektüel kaynakları olup, ileri düzeyde bilişsel ve öğrenme kapasitesine sahiptirler. Bu bireyler, bilim, sanat, teknoloji ve diğer alanlarda toplumsal gelişime yön verebilecek potansiyele sahiptirler. Toplumların bu potansiyelden en iyi şekilde faydalanabilmesi, üstün yetenekli bireyler için özel eğitim programlarının sağlanmasıyla mümkün olmaktadır.

Üstün yetenekli bireyler, sahip oldukları bilişsel, yaratıcı, liderlik, sanatsal ya da akademik potansiyelleri bakımından akranlarından belirgin düzeyde farklılık gösteren bireylerdir. Bu bireylerin gelişim özellikleri, öğrenme hızları ve derinliği, standart öğretim programlarının sınırlarını aşmaktadır. Dolayısıyla üstün yetenekli bireylerin eğitiminde, onların bireysel özelliklerini dikkate alan farklılaştırılmış öğretim yöntemleri ve zenginleştirilmiş içerikler büyük önem taşımaktadır (Sak, 2012).

Üstün yetenekli bireylerin eğitimi, onların ilgi ve yetenek alanlarına uygun olarak farklılaştırılmış içerikler sunmalı, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirecek etkinliklerle desteklenmelidir. Aynı zamanda, bu bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerine yönelik çalışmalar da büyük önem taşımaktadır. Doğru bir eğitim modeliyle desteklenmeyen üstün yetenekli bireyler, potansiyellerini yeterince geliştiremeyebilir ve motivasyon kaybı yaşayabilirler.

Üstün yetenekli bireylerin erken yaşlardan itibaren keşfedilerek uygun eğitim ortamlarına yönlendirilmeleri hem bireysel gelişimleri hem de toplumsal kalkınma açısından kritik bir gerekliliktir. Gelişmiş ülkelerde bu bireyler; bilim, sanat, teknoloji ve liderlik gibi alanlarda ülkenin ilerlemesine katkı sağlayacak potansiyel insan kaynağı olarak görülmekte ve bu doğrultuda özel programlarla desteklenmektedir (Renzulli ve Reis, 1997).

Üstün yetenekli bireyler için hazırlanan özel eğitim programları, onların bilişsel kapasitelerini en üst düzeye çıkarmayı, yaratıcılıklarını geliştirmeyi ve aynı zamanda mutlu bireyler olarak topluma katkı sağlamalarını amaçlamaktadır. Uygun eğitim olanaklarıyla desteklenen bu bireyler toplumun kalkınmasında önemli katkılar sağlayabilir.

Dünya genelinde gelişmiş ülkeler, üstün yetenekli bireylerin eğitimine büyük önem vererek bilimsel ve ekonomik ilerlemelerini sürdürebilir hale gelmişlerdir. Bu bağlamda, üstün yetenekli bireylerin uygun eğitim ortamlarında yetiştirilmeleri hem bireysel hem de toplumsal kalkınma açısından kritik bir gereklilik olarak görülmektedir (Enç, 2005).

Üstün yetenekli bireylerin eğitimi, bireysel potansiyelin en üst düzeyde geliştirilmesini sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda toplumsal kalkınma ve ilerleme açısından da stratejik bir öneme sahiptir. Bu bireylerin erken yaşlardan itibaren uygun eğitim ortamlarında desteklenmeleri, onların yaratıcı ve yenilikçi düşünme becerilerini geliştirmelerine olanak tanır. Nitekim, gelişmiş ülkeler üstün yetenekli bireylerin eğitimini ulusal bir öncelik olarak benimsemiş ve bu alanda istikrarlı politikalar geliştirmişlerdir. Üstün yetenekli bireylerin eğitimi, sadece bireysel başarıları artırmakla kalmaz, aynı zamanda bilim, teknoloji, sanat ve liderlik gibi alanlarda topluma önemli katkılar sunmalarını sağlar. Bu nedenle, üstün yetenekli bireylerin eğitimi hem bireysel gelişim hem de toplumsal refah açısından kritik bir rol oynamaktadır (Genç, 2016).

2.5. Üstün Yetenekli Bireylerin Öğretmenlerinin Sahip Olması Gereken Özellikler

Özel yetenekli bireyler, akranlarından farklı özelliklere sahip oldukları için özel bir eğitim sürecine ihtiyaç duymaktadır. Bu eğitim, her öğrencinin bireysel öğrenme gereksinimlerine uygun olacak şekilde tasarlanmalıdır. Özel yetenekli bireylerin eğitimi, onların kendilerini gerçekleştirmelerine, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmelerine ve ilgi duydukları alanlarda derinleşmelerine olanak sağlamalıdır.

Özel yetenekli öğrencilerin doğru şekilde tanınması ve bu doğrultuda sistemli bir eğitim programının oluşturulması gerekmektedir. Bu öğrencilerin öğretmenleri, onların daha derin öğrenme süreçlerine ihtiyaç duyduğunu fark edebilmeli ve bu doğrultuda eğitim stratejileri geliştirebilmelidir. Özel yetenekli bireylerin eğitimini üstlenen öğretmenlerin, sınıf ortamında teorik bilgilere, program stratejilerine, araştırmalara ve eğitim uygulamalarına hâkim olması, öğrencilerin ileri düzeyde öğrenmelerini desteklemek için kritik bir unsurdur.

Miedijensky ve Irit, (2022) tarafından 30 öğretmenle gerçekleştirilen çalışmanın sonucunda öğretmenin açık fikirli, esnek düşünme yetisine sahip ve farklı disiplinler hakkında bilgi sahibi olması gerektiği vurgulanmıştır.

Öğretmenlerin üstün yetenekli bireylerin eğitiminde sadece zekâ ve performansa odaklanmak yerine, farklı disiplinler arasında anlamlı ilişkiler kurabilme becerisine sahip olmaları gerektiği vurgulanmaktadır (Beker, 2015). Bu bağlamda, öğretmenlerin bireysel farklılıkları fark edebilmeleri, öğretimi bireysel farklılıklara göre planlamaları ve farklı öğretim ve öğrenme strateji, yöntem ve tekniklerini uygulayabilmeleri önemlidir. Ayrıca, Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde yapılan bir doktora çalışması, disiplinler arası öğretim yaklaşımının, özel yetenekli öğrencilerin akademik başarıları ve düşünme becerileri üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Bu çalışma, farklı disiplinlerin entegrasyonunun, öğrencilerin yaratıcı ve eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirdiğini ve bu sayede daha derinlemesine bir öğrenme deneyimi sağladığını ortaya koymuştur. Bu doğrultuda, belirli bir alanda uzmanlaşmanın tek başına yeterli olmadığı, disiplinler arası alanlarda etkileşimde olmanın özel yetenekli bireylere daha fazla katkı sağlayabileceği ifadesini belirttikleri görülmektedir (Taştepe, 2023).

Bishop, (1968) özel yetenekli öğrencilerin öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılayabilme, konu hakkında derinlemesine bilgiye sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Feldhusen ve Jan, (1988) ise özel yetenekli öğrencilerin

öğretmenlerinin özel yetenekli öğrenci için eğitim programını farklılaştırabilme, üst düzey düşünme becerilerini işe koşacak stratejiler kullanma ve bağımsız öğrenenler olmaları için öğrencileri desteklemeleri gerektiğini ifade etmiştir.

Metin ve Dağlıoğlu (2004) 'e göre, üstün yetenekli bireylerin eğitiminde başarılı olmuş öğretmenlerin özelliklerini bazı maddeler ile belirtmiştir

- Üstün yetenekli bireylere eğitim verecek öğretmenin bazı kişisel özelliklere sahip olması gerekmektedir. Öğrenme ve öğretme konusunda istekli, eğitimsel açıdan donanımlı, anlayışlı ve empati duygusu yüksek olmalıdır. Bilgi ve birikimlerini arttırmak ve mükemmeli aramak için çaba sarf ederler. Üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmektedirler.
- Öğretmenlerin mesleki anlamda yetenekli olması önemlidir. Öğrencilere karşı tutumları haklarına saygılı, katılımcı, paylaşımcı ve onlara karşı sorumluluklarının bilincindedirler. Sonuç odaklı olmaktan ziyade sürece odaklanırlar. Öğrencilerin öğrenmeye karşı isteklerini arttırmak için yapılan iyi davranışları görmezden gelmezler bu davranışları arttırmak için çaba sarf ederler.
- Öğretmek için kullanılan yaklaşımlar öğrencilerin başarılı olmasında önemli bir rol oynamaktadır. Öğretmenler, öğrencilerin üstün yeteneklerini ortaya çıkarmasına yardımcı olup bunun için bir alan yaratırlar. Öğrenci merkezli bir eğitimi benimserler.

Bu doğrultuda, üstün yetenekli bireylerin eğitiminde başarılı olan öğretmenlerin, bakış açıları, alan bilgileri, mesleki yeterlilikleri, kişisel özellikleri ve bu öğrencilerle çalışmaya yönelik motivasyonları büyük önem taşımaktadır.

2.6. Üstün Yetenekli Bireylere Uygulanacak Programda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim programlarının temel amacı, sahip oldukları farklı özellikleri dikkate alarak, onların potansiyellerini en üst düzeye çıkaracak yöntemleri belirlemek ve bu doğrultuda gelişimlerini desteklemektir. Bu süreçte, sürekli akademik başarılarını artırmak değil, aynı zamanda ülkede faydalı bireyler olarak büyümelerini de sağlamaktır.

Üstün yetenekli bireylerin eğitimin de program türü ile ilgili kesin ve evrensel bir yaklaşım bulunmadığı görülmektedir (Yaman, 2020). Bununla birlikte, ülkelerin katılımı ve eğitim ortamlarının koşullarına bağlı olarak programlar şekil almaktadır.

Söz konusu programların temel amacı; üstün yetenekli bireylerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek, esnek ve analitik düşünme yetilerini desteklemek, teknik problem çözme becerilerini güçlendirmek ve yüksek sorumluluk bilincine sahip bireyler olarak gelişimlerine katkı sağlamaktır. Bu nedenle, program içeriğinin, üstün zekalı olmayan bireylerin eğitim programlarından farklı olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Söz konusu programların temel amacı, üstün yetenekli yaratıcı düşünme özelliklerini sunabilmek, esnek ve analitik düşünebilmelerini sağlamak, teknik problem çözümlerini desteklemek ve sorumluluk bilincini yüksek bireyler olarak gelişmelerine katkıda bulunmaktır.

Kaplan (2009), üstün yetenekli bireyler için gerekli programı şu şekilde sıralar;

- Öğretmen tek bir kaynaktan yararlanmamalıdır. Konular yüzeysel değil derinlemesine işlenmeli ve öğrencinin konu ile ilgili sorular sormasına izin verilmelidir.
- Farklı disiplinler ile etkileşimde bulunarak çalışma alanı bütünleşmelidir.
- Öğrencinin ilgi alanı dikkate alınmalı, öğrenci tarafından seçilmiş konunun incelenmesi ve detaylara inilmesine izin verilmelidir.
- Üstün yetenekli çocuklar bağımsız çalışmaktan hoşlanırlar. Sürecin sağlıklı ilerlemesi adına bu çalışma becerilerini geliştirilmelidir.
- Öğrencilerin bilgiyi kazanma ve geliştirme sürecine odaklı olmalıdır. Araştırmacılık, keşif, inceleme ile karmaşık ve soyut düşünme üzerinde durulmalı, analiz sentez, değerlendirme yapma gibi yüksek düzeyli düşünme becerilerinin geliştirilmesine odaklanılmalıdır.

MEB (2016)'e göre üstün yetenekli bireylere yönelik programlar bazı ortak özellikleri içermelidir;

- Özel yetenekli eğitimde, problem çözme ve proje geliştirme gibi üst düzeydeki emeğin kazandırılmasına yönelik zenginleştirilmiş içeriklere yer verilmelidir.
- Öğrencilere sunulan bilgiler, onların yetenek seviyelerine uygun olarak hızlandırılmış veya zenginleştirilmiş şekilde aktarılmalıdır.

- Eğitim programları, disiplin içi ve disiplinler arası yapılar kurularak yapılandırılmalıdır.
- Her aşamadaki değerler eğitim süresince entegre edilmelidir.
- Eğitim programları bireyselleştirilmelidir.
- Program, çağın özelliklerine uygun yöntem ve tekniklerle sürekli güncellenebilir olmalıdır.
- Esnek bir yapıya sahip olmalı ve devamlılığını sağlayabilecek şekilde tasarlanmalıdır.
- Öğrencilerin eğitim programlarına kolayca erişebilmeleri garanti edilmelidir.
- Kademeli periyotlarla değerlendirme ve bunların gelişimleri hakkında düzenli geri bildirimler yapılmalıdır.

Morelock ve Morrison' a göre genç, yetenekli çocuklar için 'gelişimsel olarak uygun' bir müfredatın onların ilerlemesini hesaba katması gerektiğini savunmuştur. Çocukların somut, doğrudan deneyimlerinden giderek daha fazla bağlamsal ve soyut boyutlara geçen disiplinler arası çok boyutlu, beş seviyeli bir müfredat için bir çerçeve olarak tanımlamışlardır (Morelock ve Morrison, 1999).

1970'lerin ortalarında Washington Üniversitesi'nde başlatılan bir okul öncesi programı, üstün yetenekli çocuklar için özel bir program hazırlama çabalarını destekleyen birkaç girişimden biridir (Roedell vd., 1980).

Yukarıda bahsedilen çalışma, zeki çocukları besleyici bir ortamda bir araya getirmenin yeterli olmadığını göstermiştir. Ölçülebilir akademik kazanımlar elde etmek için, zorluklar yaratan ve çocukların gelişim seviyesi ve hızının yanı sıra sosyal gelişimleri ve ilgi alanlarıyla en iyi şekilde eşleşen hedefli bir akademik müfredat geliştirmek gerekir.

Üstün yetenekli bireylere eğitim imkanı sunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) bu öğrencilerin örgün eğitim dışındaki zamanlarda müzik eğitim imkanı sunup bu bireylerin gelişmelerine fırsat tanımaktadır.

2.7. Bilim ve Sanat Merkezleri

Günümüzde üstün yetenekli bireylerin eğitimine yönelik çalışmaları Türkiye'de kurulan Bilim ve Sanat Merkezleri yapmaktadır. Bu merkezin amacı, öğrencileri doğru tanılamayı yapıp

uygun programları onlar için belirleyip kapasitelerini en doğru ve yüksek seviyeye çıkarmayı amaçlamaktır (Dönmez, 2004).

BİLSEM üstün zekalı çocukların özel yeteneklerini geliştirebilecekleri, zihinsel ve sanatsal açıdan zenginleştirici bir eğitim ortamı sunmayı hedeflemektedir. Bu girişim, üstün yetenekli bireylerin var olan potansiyellerini ortaya çıkarmak, onları desteklemek ve farklı alanlarda yeteneklerini geliştirebilmeleri için imkanlar sağlamak amacıyla başlatılmıştır. Bilim ve Sanat Merkezleri, bu öğrencilere özel eğitim programları, atölye çalışmaları, etkinlikler ve projeler aracılığıyla destek sağlamaktadır. MEB'in çalışması, üstün yetenekli bireylerin eğitimine yönelik önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir. Bu projenin amacı, üstün yetenekli çocukları tanımak, desteklemek ve potansiyellerini en üst düzeyde geliştirebilmeleri için uygun ortamlar sağlamaktır (Sezginsoy, 2007).

Bilim ve sanat merkezleri 31.05.2006 tarihli ve 26.184 sayılı resmi gazetede yayımlanan Özel eğitim hizmetleri Yönetmeliği'ne dayanılarak kurulmuştur. Bilim ve sanat merkezleri okul öncesi eğitim, ilkokul, ortaokul ve lise çağındaki özel yetenekli öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında olmaları ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla en az 100.000 nüfuslu valiliklerin teklifi üzerine milli eğitim bakanlığı tarafından açılmaktadır. Bilim ve sanat merkezleri Atatürk ilke ve inkılaplarını benimseyen, ülkesinin milli ve ahlaki değerlerini koruyup geliştiren, bilimsel düşünce ve davranışlarla estetik değerlerini birleştiren, sorunu çözen, kendini gerçekleştirmiş bireyler olarak yetişmeleri gibi önemli amaçlar çerçevesinde kurulmuştur (MEB, 2016).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) bilim ve sanat merkezlerini üstün yetenekli çocukların eğitimini desteklemek amacıyla açılmış bağımsız özel eğitim kurumlarıdır. MEB üstün yetenekli çocuklara yönelik eğitimler vermekte ve bu alandaki çalışmalarını genişletmeyi hedeflemektedir. MEB'in üstün yetenekli çocukların yeteneklerini keşfetmelerine ve potansiyellerini geliştirmelerine destek olmak amacıyla Bilim ve Sanat Merkezleri kurulmuştur. Bu merkezler, öğrencilerin özel ilgi alanlarına yönelik eğitim fırsatları sunarak onların yeteneklerini en üst düzeyde kullanmalarına katkıda bulunmayı hedeflemektedir (MEB, 2007).

MEB, bilim ve sanat merkezlerini, okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla açılmış olan bağımsız özel eğitim

kurumu olarak tanımlamıştır. Milli eğitim bakanlığı bünyesinde olan Bilim ve Sanat Merkezlerinin sayısı gün geçtikçe artmaktadır.

2.8. BİLSEM'in Eğitim Programı

Eğitim programı; bireylerin ve toplumun ihtiyaçları doğrultusunda, belirlenen amaçlara ulaşmayı sağlayacak hedefler, içerik, eğitim durumları (öğretim etkinlikleri) ve değerlendirme öğelerinden oluşan sistemli ve planlı bir yol haritasıdır. Bu program, öğrencilere kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri, tutum ve değerleri belirlerken, öğretim sürecinde kullanılacak yöntemleri ve bu süreçlerin etkililiğini ölçmeyi de kapsar (Sert Orhan vd., 2018).

Eğitim programı dinamik, esnek ve sürekli gelişen bir yapıya sahiptir. Farklı yaklaşımlar (davranışçı, insancıl, yönetsel, akademik, yeniden kavramsal) programın nasıl tanımlandığını ve geliştirildiğini etkilemektedir. Teknik/bilimsel yaklaşımlar programı daha çok hedeflere ulaşmak için mantıklı ve kurallara dayalı bir tasarı olarak görürken, insancıl ve ilerlemeci yaklaşımlar bireyin bütüncül gelişimini merkeze alır ve programı öğrenci yaşantıları ve deneyimleri üzerinden tanımlar (Fidan, 2012).

Genel olarak tanımlanan eğitim programı kavramı, özel yetenekli bireylerin eğitildiği ortamlarda da aynı önemi taşımaktadır. Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) gibi kurumlarda, öğrencilerin bireysel yeteneklerini en üst düzeye çıkaracak özel eğitim programları geliştirilmekte ve uygulanmaktadır. Bu bağlamda, BİLSEM eğitim programları, genel eğitim programlarının temel ilkeleri doğrultusunda hazırlanmakla birlikte, üstün yetenekli öğrencilere özgü ihtiyaçlar ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak bireyselleştirilmiş ve zenginleştirilmiş içeriklere sahiptir. Böylece, BİLSEM programları hem akademik başarıyı hem de öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimini destekleyen kapsamlı bir öğrenme deneyimi sunmayı hedeflemektedir.

Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM), öğrencilerin yetenek ve ilgilerine uygun özel eğitim programları sunan kuruluşlardır. MEB Bilim ve Sanat Merkezleri yönetmeliğine göre bu kurumlarda çeşitli disiplinlerde eğitim verilmektedir (MEB, 2016). Bu doğrultuda, BİLSEM'ler yalnızca akademik bilgi aktarımı ile sınırlı kalmamakta, öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeyde kullanabilecekleri zenginleştirilmiş öğrenme ortamları oluşturmayı amaçlamaktadır.

Söz konusu eğitim anlayışı, merkezin işleyişini belirleyen mevzuat çerçevesinde şekillenmekle birlikte, uygulama sürecinde kurumlara belirli ölçüde esneklik tanınmaktadır. Bu

bağlamda, her BİLSEM, yönetmelik hükümleri doğrultusunda kalmak kaydıyla, kendi öğretmen kadrosu, öğrenci profili ve mevcut fiziksel olanaklarını dikkate alarak eğitim programlarını organize edebilmektedir (MEB, 2016).

Böylelikle, her merkezin kendi koşullarına göre özelleştirilmiş uygulamalar geliştirmesi mümkün hale gelmekte ve bireysel farklılıkları merkeze alan bir eğitim anlayışı desteklenmektedir.

Özel yetenekli bireyler, bir ülkenin bilim, sanayi, teknoloji ve sanat gibi alanlardaki ilerlemesinde kilit rol oynayan önemli aktörlerdir. Bu bireylerin eğitim aldığı Bilim ve Sanat Merkezlerinde, resim, müzik ve genel yetenek olmak üzere üç temel alanda eğitim sunulmaktadır. Müzik alanında özel yetenekli bireyler, gerçekleştirdikleri sanatsal çalışmalarla ülkelerinin kültürel gelişimine katkı sağlamakta, uluslararası sanat arenasında temsil gücünü artırmakta ve ülkelerini dünya çapında tanıtmada konusunda etkili olmaktadır. Bu nedenle, yeteneklerinin erken yaşta fark edilmesi ve nitelikli bir eğitim almaları hem bireysel mutlulukları hem de toplumsal gelişime katkıları açısından büyük bir önem taşımaktadır (Demir ve Laçın, 2023).

2.9. BİLSEM Müzik Alanı Özel Yeteneği Geliştirme Programı

Özel yetenekleri geliştirme programı incelendiğinde, ilgili sınıf/branş öğretmenlerinin rehberliğinde, öğrenci merkezli ve disiplinler arası yapıda, bireysel öğrenmeye uygun, öğrencilerin etkin problem çözme, karar verme ve yaratıcılık gibi yetişkinlik dönemlerinde ihtiyaç duyacakları üst düzey zihinsel, sosyal, kişisel ve akademik becerileri kazanmalarını sağlayacak şekilde ilgi, yetenek ve potansiyellerine göre farklılaştırılarak ve zenginleştirilerek hazırlandığı görülmektedir (MEB, 2016).

Bilim ve Sanat Merkezlerinde, erken yaşlarda üstün yetenekleri keşfedilen öğrencilere, o alanda uzmanlaşmış öğretmenler tarafından özel bir eğitim verildiği görülmektedir.

Bu öğrencilere Özel Yetenekleri Geliştirme Programı (ÖYGP) 1-2-3-4-5-6 ve 7 şeklinde bir program hazırlanmıştır. Bu programlarda, temel müzik bilgisi, müziksel işitme okuma ve yazma, ses eğitimi, müziksel yaratıcılık, müzik kültürü, müzik teorisi, müzik tarihi ve kültürü, bilişim destekli müzik gibi disiplinlerde eğitim verilmektedir. Bu derslerin adına programda modül adı verilmiştir.

İlkokul ve ortaokul eğitimini tamamlayan öğrenciler liseye geçiş yapmaktadır. Daha sonra ise bu öğrencilere müzik proje basamağının programı uygulanmaktadır. Müzik proje basamağında ise bilimsel araştırma tekniklerine uygun bir proje tasarımlarını isteyerek öğrencilerin özgün ve yaratıcı projeler üretmesini sağlamaktır (MEB, 2022).

Aşağıda belirtilen modüller. MEB ve BİLSEM gibi eğitim kurumlarında uygulanan müzik eğitim programlarının temel bileşenlerini oluşturmakta olup, her biri öğrencilerin müzik alanındaki bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmeye yönelik amaç ve içeriklere sahiptir.

- Temel Müzik Bilgisi: Bu modülün eğitimini öğrenci ÖYG1 ve ÖYG2 programlarında almaktadır. Ders içinde barındırdığı sesin oluşumu, sesin fiziksel özellikleri, dizeler ve anahtarlar, nota ve sus değerleri, basit ölçüler, seslendirme teknikleri, ses değiştirici işaretler, ölçü ve tekrar işaretleri, süre değiştiriciler, hız ve gürlük terimleri vb. temel müzik kavramları sayesinde öğrencileri bir sonraki ders aşamalarına hazırlamaktadır.
- Müziksel İşitme Okuma ve Yazma: Bu modülün eğitimini öğrenci ÖYG1-2-3-4-5-6 ve ÖYG7 programlarında almaktadır. Bu ders sayesinde öğrenci önceden notaların parçaları arasındaki ilişkiyi, seslerin tınlarını, gürlüklerini, yatay ve dikey mesafeyi tanıma ve anlama becerisini kazandırır. Bu eğitim sayesinde öğrenciler, müzikteki melodi, ritim, armoni gibi unsurları doğru bir şekilde duyabilir, ayırt edebilir ve anlayabilirler.
- Ses Eğitimi: Bu modülün eğitimini öğrenci ÖYG1-2-3-4-5-6 ve ÖYG7 programlarında almaktadır. Sesin oluşumu ve özellikleri, nefes egzersizleri, söyleme teknikleri, ses toplulukları, etüt ve eserler, birlikte söyleme vb. kavramları öğrencilere kazandırmayı hedeflemektedir.
- Müziksel Yaratıcılık: Bu modülün eğitimini öğrenci ÖYG1-2-3-4-5-6 ve ÖYG7 programlarında almaktadır. Farklı malzemeler ile enstrüman yapımı, çalgı- ses ve bedenle doğaçlama, beceri ve yaratıcılıkları geliştirme, besteleme vb. kavramları öğrencilere kazandırmayı hedeflemektedir.
- Müzik Kültürü: Bu modülün eğitimini öğrenci ÖYG2 ve ÖYG3 programlarında almaktadır. Müzik dinleme kültürü, müziksel etkinlikler ve öğeleri, müzik dağarcığı, çalgı türleri ve özellikleri, Atatürk ve sanat, besteciler ve hayatları, birlikte söyleme, dinleme ve çalma kültürü vb. kavramları öğrencilere kazandırmayı hedeflemektedir.

- Müzik Teorisi: Bu modülün eğitimini öğrenci ÖYG3-4-5-6 ve ÖYG7 programlarında almaktadır. Teorik müzik dersi müziksel yapı ve unsurların incelendiği bir derstir. Bu dersler, müzik notasyonu, müzik teorisi, nota okuma, müzikal form ve analiz, ritim, ölçü, akorlar, armoni, melodiler, tonalite, modalite, müzik biçimleri ve diğer müzikal kavramları kapsamaktadır.
- Müzik Tarihi ve Kültürü: Bu modülün eğitimini öğrenci ÖYG5-6 ve ÖYG7 programlarında almaktadır. Müzik ile ilgili tarihsel dönemler, klasik batı müziğinin temel özelliklerini anlama ve yorumlama, müziğin diğer dallar ile ilişkisi, müzik dinleme ve keyif alma, Atatürk'ün sanat kurumlarına verdiği değeri bilme vb. kavramları öğrencilere kazandırmayı hedeflemektedir.
- Bilişim Destekli Müzik: Bu modülün eğitimini öğrenci ÖYG4-5-6 ve ÖYG7 programlarında almaktadır. Önemli müzik yazılım programlarını ve ses sistemlerinde kullanılan araçların özelliklerini tanıma, kayıt alma ve nota yazma programlarını öğrencilere öğretmeyi hedeflemektedir.
- Müzik Proje basamağı (lise): Öğrencilerin bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerine yönelik bilgi ve beceri düzeylerini artırmak müzikle ilgili ileri düzeyde bilgi ve beceri kazandırmak, müzik teknolojilerini kullanma becerilerini geliştirmek vb. projeler ile öğrencileri geliştirmeyi hedeflemektedir.
- Müzik Yetenek Alanı Atölyeleri: Müzik öğretmeni kendi yeterliliğine ve öğrenci sayısına göre atölye sınıfı açmaktadır. Bu sınıflara katılım yapmak zorunlu değildir isteyen genel yetenek öğrencileri de faydalanabilmektedir. Çalgı eğitimi, birlikte çalma ve söyleme, orff eğitimi vb. atölye çalışmaları yapılmaktadır.

Bu bölümde, Bilim ve Sanat merkezleri ile ilgili yapılan çalışmaların taranması sonucunda konu ile ilgili makale ve tezlere yer verilmiştir. Çalışmalar incelendiğinde hiçbirinin Özel Yeteneği Geliştirme Programının incelenmesi ile ilgili olmadığı tespit edilmiştir. İncelenen çalışmalar tarihlere göre sıralanmıştır.

Bilgili (2017) tarafından gerçekleştirilen *Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik derslerine yönelik görüş ve tutumları* başlıklı çalışma, öğrencilerin resim ve çalgı derslerine yönelik tutum ve görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan betimsel bir

araştırmadır. Tarama modeli olarak survey modeli kullanılmıştır. Nitel ve nicel verilerin birlikte kullanıldığı karma araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın nicel kısmında frekans ve aritmetik ortalama nitel kısmında ise yarı yapılandırılmış görüşme formu tercih edilmiştir. Araştırmanın sonucunda görsel sanatlar ve müzik dersine ilişkin olumlu görüşler tespit edilmiş ve öğrencilerin bu derslere katılmaya istekli oldukları belirlenmiştir.

Adızel ve Özmenteş (2018), tarafından yapılan “Müzik Alanı Öğrenci Velilerinin Eğitim Süreçlerine Yönelik Farkındalıkları: Antalya BİSEM Örneği” adlı makalede, Bilim ve Sanat Merkezi'nde öğrenim gören öğrencilerin velilerinin kuruma ve aldıkları eğitime ilişkin farkındalıkları ele alınmıştır. Antalya bilim ve sanat merkezinde yapılan bu çalışmada veliler arasında rastgele örnekleme yöntemi ile 24 veli seçilmiştir. Çalışma nitel araştırma modeli ile yapılmıştır. Velilere açık uçlu soruların yer aldığı görüşme formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin aldığı eğitim ve kariyer seçimindeki beklentileri, eğitim yaşamlarındaki öncelik sırası ders saatleri ve zaman yönetimi veliler tarafından öne çıkarılmıştır.

Demir (2019), tarafından yapılan “Bilim ve Sanat Merkezinde Müzik Eğitimi Alan Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi” adlı çalışmada BİLSEM’ de çalgı dersi alan ortaokul bireylerinin problem çözme becerileri incelenmiştir. Müzik alanında eğitim gören özel yetenekli öğrencilerin eğitim süreçlerine olumlu katkı sunma amaçlanmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde, aritmetik ortalama, frekans ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Edinilen bulgulara göre erkek öğrencilerin problem çözme becerileri daha yüksek bulunmuştur. Ancak cinsiyet ile ilgili iki grup arasında anlamı bir farklılık çıkmamıştır. Ayrıca beşinci sınıf öğrencilerinin problem çözme becerileri diğer sınıflara göre daha yüksek çıkmıştır.

Satır (2018), tarafından yapılan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri” adlı çalışması nitel bir araştırmadır. Yirmi beş müzik öğretmeni ile yürütülen bu çalışmada yarı yapılandırılmış mülakat formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Temel düzey ve içerik analizi teknikleri ile veriler analiz edilmiş ve araştırmanın sonucunda öğretmenlerin çalıştıkları kurumlarda pek çok sorunla karşı karşıya kaldıkları görülmüştür. Çalışma sonucunda öğretmenlerin en çok piyano eğitimi verdikleri ve eğitim alan çocukların çoğunun bu kurumlarda verilen eğitim ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Araştırmaya konu olan öğretmenler bu kurumlarda daha etkili ve kaliteli eğitimler verilmesine ilişkin çeşitli öneriler sunmuşlardır.

Akbal (2019), tarafından yapılan “BİLSEM’lerde Uygulanan Keman Eğitimi” başlıklı yüksek lisans tezinde, nitel araştırma yöntemiyle Türkiye’nin yedi bölgesinden 26 keman öğretmeniyle görüşülerek, BİLSEM’lerdeki keman eğitimine ilişkin uygulamalar incelenmiştir. Araştırma sonucunda; müzik eğitiminin daha verimli yürütülebilmesi için çalgı eğitimi, koro ve müzik teorisi gibi derslerin ayrı programlarla sunulması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, öğrenci seçiminin alan öğretmenleri tarafından yapılmasının ve öğretmen atamalarında bireysel çalgı branşlarının dikkate alınmasının önemine dikkat çekilmiştir. Fiziksel donanım eksiklikleri vurgulanmış, küçük yaş gruplarına yönelik işitme sorularının sınavda birden fazla kez alınmasının değerlendirme sürecine olumlu katkı sağlayacağı ifade edilmiştir.

Arslan Kaya (2019), tarafından yapılan “Bilim ve Sanat Merkezlerindeki Öğrencilerin Müzik Dersinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Derse Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” gerçekleştirdiği araştırmada, BİLSEM’lerde derinlemesine bir müzik eğitim programının olmadığı, bu sebeple üstün yetenekli müzik öğrencilerinin öğrenme sürecinde zorluklar yaşamadığını belirtmiştir. Fakat öğrencilerin ilerleyen yıllarda müziği hobi olarak sürdürmek istediği, müziği meslek olarak tercih edenlerin oldukça az olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, BİLSEM’lerde müzik alanı ile ilgili meslek tanıtımı ve teşvik edici kitlelerin pek fazla olmadığı, müzik kariyeri konusunda gelecek kaygısı taşıdıkları bilgilere ulaşılmıştır.

Kılıç (2021) tarafından yapılan “BİLSEM Yöneticilerinin Müzik Yetenek Alanındaki Öğrencilerin Eğitime Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde gerçekçi etnografik desen kullanılmış, Türkiye’nin farklı illerinden 10 BİLSEM yöneticisiyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, müzik eğitiminde fiziksel altyapı eksiklikleri, öğretmen atamalarında sadece müzikal değil araştırmacı yeterliliklerin de dikkate alınması, sınıf öğretmenlerinin yetenek tanılama sürecinde ön eğitim almaları gerektiği ve objektif ölçütlerin kullanılmasının önemine dikkat çekilmiştir. Ayrıca, norm kadro güncellemeleri ve tayin süreçlerine ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Karagün (2022), tarafından yapılan “BİLSEM’de Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Çocuklar Çalgı Eğitimine Yönelik Görüşleri” başlıklı yüksek lisans tezinde, nitel araştırma kapsamında durum çalışması modeli kullanılmış ve çalgı eğitimi veren 10 müzik öğretmeniyle görüşülmüştür. Araştırmada, enstrüman eğitime dair belirli bir programın olmayışının hem avantaj hem dezavantaj olarak değerlendirildiği, tek bir öğretim yöntemine bağlı kalınmaması gerektiği ve bireysel ders sürelerinin yetersiz bulunabildiği belirlenmiştir.

Ayrıca, fiziksel koşulların yetersizliği, hizmet içi eğitim ihtiyacı ve öğrenci sayısına göre yeterli sayıda öğretmen atanması gerektiği vurgulanmıştır.

Çiloğlu ve Çevik Kılıç (2022), tarafından yapılan “BİLSEM’lerde Öğrenim Görmekte Olan Müzik Birimi Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunların İncelenmesi” başlıklı çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel araştırma deseni kullanılmıştır. Osmaniye Şehit Veli Demiryürek BİLSEM’de müzik eğitimi alan 10 öğrenci ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerin verileri içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmada, öğrencilerin örgün eğitimdeki yoğunluk nedeniyle BİLSEM’e düzenli devam edemedikleri, kurumda öğretmen eksikliği ve enstrüman yetersizliği gibi fiziksel koşullardan kaynaklı sorunların yaşandığı belirlenmiştir. Ayrıca, öğrenci beklentilerinin çok yönlü, güler yüzlü ve motive edici bir öğretmen profiline yönelik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Oruç ve Çağır (2022), tarafından yapılan “BİLSEM’ler Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Değerlendirilmesi” araştırmasında, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada doküman inceleme yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın verileri yüksek lisans ve doktora tezlerinden oluşmaktadır. Elde edilen bulgular, içerik analizi yöntemiyle ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir. Çalışmada, 2005 yılında geliştirilen listeye kadar çoğunluğu yüksek lisans kalan az bir bölümünün ise doktora tez çalışması olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir sonuç olarak, incelenen tezlerde ağırlıklı olarak öğrenci seçimi, öğretim programı ve alım sınavları konularına odaklanıldığı görülmüştür.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Konya il ve ilçelerindeki Bilim ve Sanat merkezlerinde görev yapan müzik öğretmenlerinin müzik alanı özel yeteneği geliştirme programına yönelik görüşlerini alarak var olan durumu saptamaya yönelik bir çalışmadır. Bu nedenle, nitel yöntemlerinden biri olan durum çalışmasıdır.

Nitel araştırma, sayısal verilerden elde edilmeyen verilerin toplanmasıyla tasarlanır. Nitel araştırma “neden” sorusuna yanıt veren bir araştırmadır. Betimsel yöntemler, var olan durumu ortaya koymaya yöneliktir. Betimsel yöntemlerin ana niteliği araştırmak istenilen problemi anlamak ve onu var olan koşullar içerisinde değerlendirmektir. Bu yöntem için veri toplanmasının sebebi ise araştırılan problemin durumuna yönelik varsayımlar elde etmek veya bu varsayımlardan ortaya çıkan sorulara yönelik cevap bulmaktır (Baltacı, 2019).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bir araştırmanın evreni, canlı veya cansız varlıklardan oluşan büyük bir gruptur. Bu grup araştırma sonuçlarını genelleme amacıyla kullanılan toplumu temsil eder. Evren, araştırma süresi boyunca elde edilen ve sonuçların buna göre değerlendirildiği önemli bir kavramdır. Kısaca araştırma sonuçlarına genelleyebileceğimiz topluma evren denir. Örnekleme araştırma yapılırken belirli bir evrenden seçilen evreni temsil eden daha küçük bir grubu ifade eder. Araştırmalar genellikle bu grup üzerinden yapılır çünkü bu grupların tamamını incelemek zaman alıcı ve zor olabilir. Bu sebeple araştırmalar örnekleme grupları üzerinde yapılır ve ilgili sonuçlar evrene genellenir (Kadioğlu, 2021).

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye’deki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Konya il merkez ve ilçelerindeki müzik alanına sahip (Meram, Karatay, Selçuklu, Ereğli, Akşehir, Seydişehir) Bilim ve Sanat merkezlerinde görev yapan 8 müzik öğretmeni oluşturmaktadır.

3.2.1. Görüşme Sorusuna Katılan Eğitimcilere Ait Demografik Bilgiler

Çalışmanın katılımcılarını oluşturan BİLSEM müzik öğretmenlerinin demografik özellikleri Tablo 1’ de özetlenmiştir.

Tablo 1. Görüşme Sorusuna Katılan Eğitimcilere Ait Demografik Bilgiler

Değerlendirme Başlığı	Gruplar	f
Cinsiyet	Kadın	3
	Erkek	5
Mezun Olduğu Lisans Programı	Eğitim Fakültesi	6
	Güzel Sanatlar Fakültesi	-
	Devlet Konservatuarları	2
Öğretmenlikte Hizmet Süresi	1-10 yıl	2
	11-15 yıl	-
	16-20 yıl	1
	21 ve üzeri	5
Bilsem Hizmet Süresi	1-5 yıl	5
	6-9 yıl	1
	10-14 yıl	1
	15 ve üzeri	1
Mezuniyet Durumu	Lisans	2
	Tezsiz Yüksek Lisans	1
	Tezli Yüksek Lisans	4
	Doktora	1

Çalışmanın katılımcılarını oluşturan BİLSEM müzik öğretmenlerinin demografik özelliklerine ilişkin veriler Tablo 3.1’de özetlenmiştir. Katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde, 3’ü kadın ve 5’i erkek olmak üzere, örnekleme erkek öğretmenlerin sayıca daha fazla olduğu görülmektedir. Katılımcıların mezun oldukları lisans programlarına bakıldığında ise, 6 öğretmenin Eğitim Fakültesi mezunu, 2 öğretmenin Devlet Konservatuarı mezunu olduğu belirlenmiştir. Güzel Sanatlar Fakültesi mezunu herhangi bir katılımcının bulunmadığı görülmektedir. Öğretmenlikte hizmet süresi açısından değerlendirildiğinde, 1-10 yıl arası deneyime sahip 2

öğretmen, 16-20 yıl arası deneyimi olan 1 öğretmen ve 21 yıl ve üzeri deneyime sahip 5 öğretmen olduğu görülmektedir. 11-15 yıl arası deneyime sahip katılımcının bulunmadığı görülmektedir. BİLSEM’de hizmet süresi değerlendirildiğinde, 1-5 yıl arasında görev yapan 5 öğretmen ile bu grubun öne çıktığı görülmektedir. 6-9 yıl, 10-14 yıl ve 15 yıl ve üzeri deneyime sahip gruplarda ise birer öğretmen bulunduğu görülmektedir. Mezuniyet yılına göre dağılım incelendiğinde, 11-15 yıl önce mezun olan 2 öğretmen, 16-20 yıl önce mezun olan 1 öğretmen ve 21 yıl ve üzeri sürede mezun olmuş 4 öğretmen olduğu belirlenmiştir. Ayrıca doktora mezunu 1 öğretmen bulunduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan açık uçlu yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu için oluşturulan sorular kapsam geçerliliği için uzmanlara danışılmıştır. Uzman görüşleri alınmış ve gerekli görülen düzenlemeler yapılmıştır. Uzman dönütleri sonucunda 21 açık uçlu soru oluşturulmuştur.

“Yarı yapılandırılmış görüşme yerinde kullanıldığında görüşme yapılan kişilerin özelliklerinin iyi tanınmasını sağlarken yanlış kullanımda amacı gerçekleştirilememektedir. Görüşme yöntemi uygulanırken karar vermeyi ortaya çıkaran bir metot değildir görüşme yapılan kişilerin özellikleri hakkında detaylı bir bilgi alma sürecidir (Montello vd., 1994).

3.4. Verilerin Toplanması

Uzmanların görüşleri ve önerileri doğrultusunda hazırlanan açık uçlu yarı yapılandırılmış görüşme formu, Konya il ve ilçelerindeki Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapmakta olan, müzik öğretmenleri ile yapılmıştır. Bu görüşmeler yüz yüze veya telefon aracılığı ile yapılarak görüşmeler ses kaydına alınmış ve bu kayıtlar analiz edilerek yazılı olarak bilgisayara aktarılmıştır.

3.5. Verilerin Çözülmesi

Görüşme formunda elde edilen veriler alt problemler altında yorumlanmış, çıkan veriler bulgular bölümünde betimsel olarak yorumlanmıştır.

“Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce mantıklı ve anlaşılır bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler yorumlanır (yani açıklanır), neden sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Ortaya çıkan temaların

ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye yönelik tahminlerde bulunulması işlemleri de, araştırmacının yapacağı yorumlar arasında yer alabilir. (Yıldırım, 2000)

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın çalışma grubunu oluşturan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Konya il merkezi ve ilçelerindeki Bilim ve Sanat merkezlerinde görev yapan müzik öğretmenlerine ait veri toplama araçlarından elde edilen bulgular ve değerlendirmeler ayrı başlıklar altında ele alınmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi; “ÖYG programının hedefleri uygulamada ne kadar gerçekleşmektedir?” şeklindedir. Buna göre eğitimcilerle gerçekleştirilen 21 soruluk görüşmenin 1., 2., 3., 4., 5., 6., ve 7. Soruları araştırmanın birinci alt problemini oluşturmaktadır.

4.1.1. Temel Müzik Bilgisi Modülünün İçerik ve Kazanımları

Tablo 2. Temel Müzik Bilgisi Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi

TEMA	f	Katılımcı
İçerik ve kazanım bakımından yeterli	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6K7K8
İçerik ve kazanımları uygulama problemleri	7	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7
Programı uygulamada esneklik	6	K1-K3-K4-K5-K7-K8
Modül ÖYG1 ve 2 ile sınırlı kalmayıp, diğer programlara da dahil edilmeli	6	K3-K4-K5-K6-K7-K8
Hız terimleri-bileşik ölçüler vb. kavramlar erken veriliyor	3	K1-K2-K5

Katılımcılar, Temel Müzik Bilgisi modülünü içerik ve kazanım açısından zengin bulunmaktadır. Ancak içeriklerin fazla kuramsal ve teknik olması, bazı öğrenciler için anlaşılabilirliği zorlaştırmakta; bu durum, öğretmenlerin uygulama temelli etkinliklere ağırlık verme gereksinimini ortaya çıkarmaktadır. Öğrencilerin yaş, seviye ve hazır bulunuşluk düzeylerinin farklılığına dikkat çeken katılımcılar, hız terimleri ve bileşik ölçüler gibi kavramların erken verilmesinin öğrenme sürecini zorlaştırdığını belirtmiştir. Ayrıca, içeriklerin sadeleştirilerek öğrencilerin seviyelerine uygun hâle getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Öğretmenler, tüm kazanımları birebir uygulamanın güç olduğunu ve dersleri öğrencilerin ilgilerine göre şekillendirme ihtiyacı duyduklarını dile getirerek programda esneklik sağlama gerekliliğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte, modülün yalnızca ÖYG1 ve ÖYG2 programlarıyla sınırlı kalmaması, diğer programlara da entegre edilerek daha geniş bir öğrenci kitlesine ulaşması gerektiği önerilmiştir. Bu bulgular, Temel Müzik Bilgisi modülünün kapsamlı yapısına rağmen uygulama süreçlerinde sadeleştirme, uyarlama ve esneklik gibi ihtiyaçların bulunduğunu göstermektedir.

Görüşlerden bazı örnekler şu şekildedir;

K8: “*Temel Müzik Bilgisi modülünü içerik ve kazanım bakımından oldukça zengin buluyorum; ancak bu modülün yalnızca ÖYG1 ve ÖYG2 programlarında yer almaması diğer modüllere de dahil edilmesi gerektiğini düşünüyorum.*”

K6: “*Modül içeriği oldukça yoğun ve kuramsal; bazı öğrenciler için fazla teknik gelebiliyor. Bu nedenle daha çok uygulamalı etkinliklerle desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.*”

K4: “*Kazanımlar net olarak belirtilmiş; ancak içerik, öğrencilerin yaş ve seviyelerine göre sadeleştirilmeli. Özellikle hız terimleri ve bileşik ölçüler erken veriliyor gibi.*”

4.1.2. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Modülünün İçerik ve Kazanımları

Tablo 3. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi

TEMA	f	Katılımcı
İçerik ve kazanım bakımından yeterli	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6K7-K8
İçerik ve kazanımları uygulama problemleri	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Programı uygulamada esneklik	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Modülün ÖYG 7 programına kadar devam etmesi ile ilgili olumlu görüşler	6	K1-K3-K5-K6-K7-K8
Solfej-aralık tonalite vb. içerikler ÖYG2 programından sonra yer almalı	3	K1-K2-K5

Katılımcıların görüşlerine göre, Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma modülü içerik ve kazanım bakımından yeterli bulunmuştur. Modülün ÖYG1’den ÖYG7’ye kadar devam etmesinin öğrencilerin müzikal gelişimlerini desteklemesi açısından faydalı olduğunu belirtilmiştir. Katılımcılar, müfredatı temel almakla birlikte öğrencilerin yaş, ilgi ve yetenek farklılıkları nedeniyle içerikte sadeleştirme ve uyarlama yaptıklarını belirtmiştir. Programın motivasyonu artırmak ve öğrenmeyi desteklemek amacıyla esnek ve bireyselleştirilmiş şekilde uygulandığı ifade edilmiştir. ÖYG2 programından itibaren verilen kazanımların zorlayıcı olduğunu ve bu içeriklerin daha ileri programlar da olması gerektiğini belirtmiştir. Genel olarak modül önemli ve gerekli görülmeyle birlikte, içeriklerin öğrenci seviyelerine uygun hale getirilmesi önerilmiştir.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K7; “*Modül, öğrencilerin ritmik okuma, solfej, aralık ve tonalite gibi temel işitsel becerileri kademeli olarak ele almış. Ancak soyut kavramları somut örneklerle desteklenirse öğrenciler için kalıcı oluyor. Bu noktada bilişsel açıdan biraz daha desteklenmeli diye düşünüyorum.*”

K4; “Modül içerikleri fazlasıyla yeterli. Ancak ÖYG2 programından itibaren verilen bazı içerik ve kazanımlar öğrenciler için zorlayıcı olabiliyor. Örneğin ÖYG2 programında aralıklar konusunda K6, B6, K7, B7, 8’li, oktavı aşan aralıklarla solfej ve deşifre yapmaya yer verilmiş. Bu kazanımlar daha ileri ki programlarda verilmeliydi. Örneğin ÖYG5 gibi.

K2; İçerik ve kazanımlar profesyonel müzik eğitimi için hazırlanmış.

4.1.3. Ses Eğitimi Modülünün İçerik ve Kazanımları

Tablo 4. Ses Eğitimi Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi

TEMA	f	Katılımcı
İçerik ve kazanım bakımından yeterli	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Programı Uygulamada esneklik	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
İçerik ve kazanımları uygulama problemleri	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
ÖYG7 programına kadar içerik ve kazanımlar dahil edilmemeli	5	K1-K3-K4-K5-K6
İçerik ve kazanımlarda daha basit ezgiler ve çocuk şarkıları yer almalı	4	K3-K6-K7-K8

Katılımcılar, Ses Eğitimi modülünün içerik ve kazanım bakımından yeterli bulmaktadır. Ancak bazı içerik ve kazanımları genel olarak yoğun ve öğrenci seviyelerine göre zorlayıcı bulmuşlardır. ÖYG7 programına kadar dahil edilmemesi gerektiğini, bunun yerine öğrencilerin ilgilerini çeken daha yaratıcı modüllere yer verilmesi gerektiğini söylemişlerdir. Özellikle küçük yaş grupları için kavramların sadeleştirilmesi, bireysel uygulamaların artırılması gerektiği, öğrencilerin daha basit ve tanıdık ezgilerle çalışmak istedikleri şeklinde görüşler bildirilmiştir.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K3; “Bu modülün ÖYG7 programına kadar dahil edilmemesi gerektiğini belirtebilirim. Bunun yerine daha farklı, öğrencilerin ilgisini çeken modüllere yer verilebilirdi diye düşünüyorum.

K2; “İçerik ve kazanımları daha çok toplu seslendirme ile ilgili bunları işleyebilmek için de daha çok öğrenci sayısına ihtiyaç var ancak kurumdaki öğrenci sayısı bunun için yeterli değil daha çok bireysel içeriklere yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

K1; “İçerikte yer alan bazı teknik kavramları uygulayabilmek küçük yaş grupları için zorlayıcı olabiliyor. İçerik ve kazanımların sadeleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.”

K7; *Bu modül için içerik ve kazanımlar oldukça fazla. Öğrenciler bu dersi örgün eğitimde aldıkları müzik dersinde işlenen şekilde işlenmesini istiyorlar. Örneğin daha çok çocuk şarkıları ve daha basit ezgiler gibi. Ancak programda bu modül çok detaylı işlenmiş biraz daha sadeleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.*”

4.1.4. Müziksel Yaratıcılık Modülünün İçerik ve Kazanımları

Tablo 5. Müziksel Yaratıcılık Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi

TEMA	f	Katılımcı
İçerik ve kazanım bakımından yeterli	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Etkinlik Problemleri	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
ÖYG7 programına kadar içerik ve kazanımlar dahil edilmeli	6	K1-K3-K5-K6-K7-K8
Öğrencilerin ilgisini çekecek daha fazla içerik ve kazanıma yer verilmeli	4	K1-K4-K5-K8
İçerik ve kazanımların proje ve üretkenlik kurması ile ilgili olumlu görüşler	3	K2-K4-K5

Katılımcılar, içerik ve kazanımları genel olarak yeterli bulmuşlardır. Ancak etkinliklerin birbirine benzer yapıda ve sınırlı çeşitlilikte olmasının, öğrencilerin derse olan ilgisini azalttığı ve uygulamalı, yaratıcı etkinliklere olan ilgilerini karşılamadığı için motivasyonlarını olumsuz etkilediği ifade edilmiştir. İçerik ve kazanımların daha geniş bir zaman dilimine yayılmasının, öğrencilerin konuları daha derinlemesine öğrenmelerini sağlayacağı belirtilmiştir. Katılımcılar, Müziksel Yaratıcılık modülünün ÖYG7 programına kadar devam etmesinin öğrencilerin gelişimi açısından faydalı olduğunu vurgulamıştır. ÖYG4'e kadar olan içerik ve kazanımların öğrencilerin ilgisini çektiği, ancak sonraki programlarda bu ilgiyi sürdürecektir içerik ve kazanımlara daha fazla yer verilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Özellikle yaratıcı düşünmeyi destekleyen ve proje üretkenliğini teşvik eden kazanımların olumlu etkileri olduğu, ancak bazı kazanımların sadeleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K6; *“Bu modül ÖYG7 programına kadar dahil edilmiş. Bu yönüyle içerik ve kazanımları geniş bir zamana yayılmış. Öğrencilerin en çok sevdiği modül olmasındaki etken içerik ve kazanımların öğrencilere hitap etmesi ve ilgilerini çekmesi.”*

K2; *“Üstün yetenekli çocuklar için programda en gerekli ve önemli bulduğum modüllerden biri. İçerikler yaratıcı düşünmeyi destekliyor. Özellikle ÖYG4 programına kadar olan içerik ve kazanımlar öğrencilerin ilgisini çekiyor ancak sonrası için aynı şeyi söyleyemem. Form bilgisine ve makamlara göre ezgi oluşturma vb, kazanımları öğrencilere kazandırmak oldukça zor.”*

K1; “Biz burada çoğu şeyi proje ve üretkenlik adına kurmaya çalışıyoruz. Çocukların yaratıcı yönünü keşfetmesini sağlamak durumundayız. Bu tema da aklınıza gelebilecek pek çok branşla disiplinler arası etkileşimde oluyoruz. Ancak modüldeki içeriklerin ÖYG4 ten sonra zorlaştığını söyleyebilirim. Makam kullanarak beste yapma gibi bazı kazanımların öğrenci düzeyinin üzerinde olduğunu düşünüyorum.”

4.1.5. Müzik Tarihi ve Kültürü Modülünün İçerik ve Kazanımları

Tablo 6. Müzik Tarihi ve Kültürü Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi

TEMA	f	Katılımcı
İçerik ve kazanım bakımından yeterli	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Programı uygulamada esneklik	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
İçerik ve kazanımları uygulama problemleri	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Etkinlik Problemleri	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Tarihsel ve kültürel bağ kurma ile ilgili olumlu görüşler	3	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
ÖYG4 programına kadar içerik ve kazanımlarla ilgili olumlu görüşler	3	K2-K5-K6

Katılımcılar, Müzik Tarihi ve Kültürü modülünün içerik ve kazanım bakımından yeterli bulmuşlardır. Genel olarak içerik ve kazanımlar müzik tarihi ve kültürü hakkında kapsamlı bilgiler sunduğunu, ancak öğrencilerin yaşları ve ilgi alanları göz önünde bulundurulduğunda, özellikle 3. 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin ilgisini çekmediğini ifade etmişlerdir. İçerik ve kazanımların çok teorik olduğu ve öğrencilere bazen ağır geldiği belirtilmiş, bunun yerine daha sade, anlaşılır olmasını önermişlerdir. Ayrıca, ÖYG4 programına kadar olan içeriklerin öğrencilerin seviyesine uygun ve kültürel bağlamda anlaşılır olduğu, ancak sonrasında içeriklerin zorlaştığı vurgulanmıştır. Katılımcılar, içerik ve kazanımlarda etkinlerle daha çok desteklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K4; “Kurum’daki öğrencilerimin büyük bir çoğunluğunu 3, 4, ve 5. sınıfa giden öğrencilerimden oluşuyor. Onların sosyal hayatı, yaşı vb. durumlar göz önünde bulundurulduğunda bu modüldeki çoğu içerik ve kazanımlar ilgilerini çekmiyor.”

K5; “ÖYG4 programına kadar içerik ve kazanımlar öğrencilerin anlayabileceği, kültürel bağlamı kurabileceği şekilde kronolojik şekilde tasarlanmış. Ancak sonrasında gelen Müzikte eleştirel yaklaşım, Müzik ile yaşam ve estetik kavramları arasındaki ilişkiler vb. kavramlar da öğrenciler dilin ağır ve akademik olduğunu söylemek mümkün.”

K3; “Bu modüldeki içerik ve kazanımlar öğrencilere çok teorik gelebiliyor. Öğrenciler daha çok etkinlik ağırlıklı ilerlediklerin de modüllerden keyif aldıkları için etkinliklerin daha çok olması gerektiğini düşünüyorum.”

4.1.6. Müzik Teorisi Modülünün İçerik ve Kazanımları

Tablo 7. Müzik Teorisi Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi

TEMA	f	Katılımcı
İçerik ve kazanım bakımından yeterli	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Programı uygulamada esneklik	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Etkinlik problemleri	6	K2-K4-K5-K6-K7-K8
İçerik ve kazanımları uygulama problemleri	6	K1-K2-K3-K4-K5-K6
Disiplinler arası etkileşimi desteklemesi	5	K1-K4-K5-K6-K7-K8
ÖYG7 programına kadar devam ediyor olması bakımından içerik ve kazanımlar zengin	3	K2-K5-K6

Katılımcılar, Müzik Teorisi modülünün ÖYG7 programına kadar devam etmesinin içerik ve kazanımların hedefe ulaşmasında olumlu bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Modülün diğer modüllerle (örneğin Temel Müzik Bilgisi, Müziksel İşitme-Yazma) içeriksel uyum içinde olması sayesinde öğrencilerin disiplinler arası etkileşim yoluyla bütüncül bir öğrenme deneyimi yaşadıkları katılımcı görüşlerine yansımıştır. Modülde yer alan akor, kadans bağlantıları, biçimsel analiz gibi konuların önemli ve faydalı olduğu vurgulanmakla birlikte, bu teknik içeriklerin daha temel düzeyde sunulması gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin yaş düzeyleri dikkate alındığında, kazanımların etkinlikler yoluyla somutlaştırılarak kazandırılmasının daha etkili olacağı görüşü dile getirilmiştir.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K7; ÖYG7 programına kadar bu modülün devam ediyor olması içerik ve kazanımların zengin olmasına, içeriklerin basitten zora doğru daha anlaşılır bir şekilde ilerlemesine fayda sağlıyor.

K4; “Bu modülün ÖYG7 programına kadar dahil edilmesini öğrenciler için faydalı buluyorum. Müzik teorileri ile ilgili olması gereken tüm konular mevcut. Ancak programda çok teknik verilmiş. Öğrencilerin yaşları küçük olduğundan içerik ve kazanımlar daha çok etkinlik şeklinde verilerek kazandırılması gerektiğini düşünüyorum.”

K1;” Programda modül çok detaylı bir şekilde işlenmiş. Akor, kadans bağlantıları, biçimsel analiz ve tonal diziler gibi oldukça faydalı içeriklerin olması güzel ancak daha temel düzey de durulmalı çok detay var. Çocuklar kazanımları somut olarak görmekten hoşlandığı

için bu modüldeki içerik ve kazanımları sağlamak zor değil sadece biraz daha sadeleştirilebilirdi diye düşünüyorum.”

K3; “Müzik Teorisi modülünde yer alan içerik ve kazanımları profesyonel müzik eğitimi için fazla bulsam da, bazı içerik ve kazanımları öğrencilerin diğer modüllerle bağlantı kurmasını sağlaması açısından faydalı buluyorum.”

4.1.7. Bilişim Destekli Müzik Modülünün İçerik ve Kazanımları

Tablo 8. Bilişim Destekli Müzik Modülünün İçerik ve Kazanım Bakımından Değerlendirilmesi

TEMA	f	Katılımcı
İçerik ve kazanım bakımından yeterli	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Programı uygulamada esneklik	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Etkinlik Problemleri	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
İçerik ve kazanımları uygulama problemleri	5	K1-K3-K5-K7-K8
Müziksel üretim bakımından oldukça zengin	3	K2-K5-K7
Nota yazma programlarında Mus2 kullanılması yeterli	4	K1-K4-K5-K8

Katılımcılar, Bilişim Destekli Müzik modülünün içerik ve kazanımlarını yeterli bulmuşlardır. Ancak genel anlamda içerik ve kazanımlarının teknik düzeyin oldukça yüksek olduğunu ve bazı öğrencilere için karmaşık geldiğini ifade etmişlerdir. Özellikle yapay zekâ destekli müzik üretimi, mixing-mastering gibi konuların yerini daha basit içerik ve kazanımların almasının faydalı olacağı belirtilmiştir. Modülün öğrencilerin dijital müzik yazılımlarıyla tanışmaları ve kendi müziklerini üretebilmeleri açısından motive edici ve üretkenliği artırıcı olduğu vurgulanmıştır. Nota yazma sürecinde ise yalnızca Mus2 programının kullanılmasının yeterli olacağı öğretmen görüşlerine yansımıştır.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

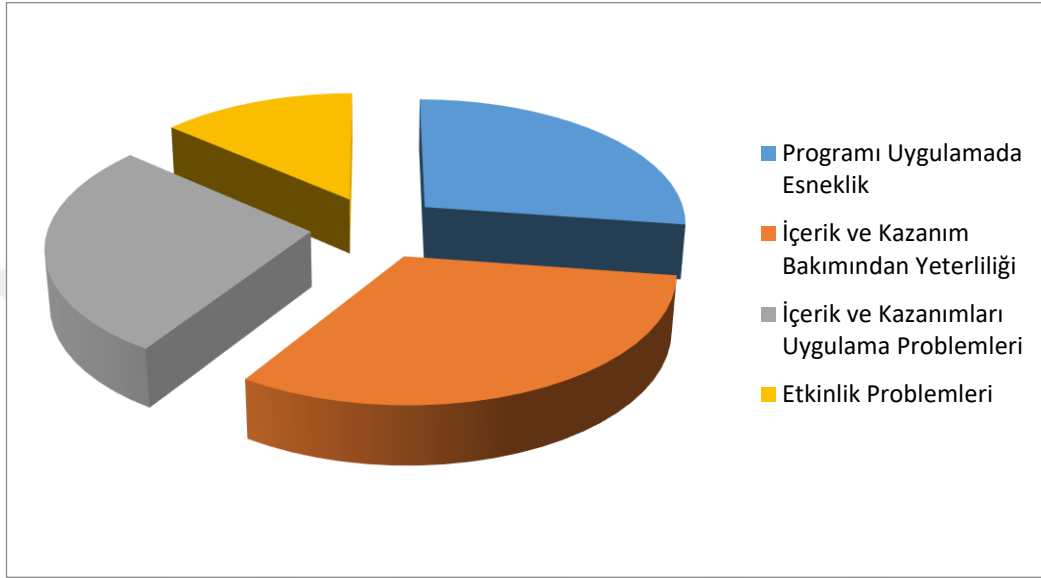
K2; “Kazanımlar fazla detaylı ve teknik düzeyi yüksek. Bazı öğrenciler için karmaşık olabiliyor, uygulamada sadeleştirme yapıyoruz.”

K5; “Öğrencilerin müzik teknolojileri ile erken yaşta tanışmaları adına bu modülü faydalı buluyorum. İçerik ve kazanımlar bilişim destekli müzik modülü için fazlasıyla yeterli. Ancak çok detaya inilmiş. Özellikle ‘yapay zekâ destekli müzik üretimi’, ‘mixing ve mastering’, ‘audio kayıtları dönüştürme’ gibi konular, kazanımlarla paralel ilerlese de bu başlıkların ağırlığı içeriklerin ileri düzey teknik bilgi gerektirdiğini göstermektedir. Bu teknik bilgiler öğrencilere karmaşık gelebiliyor. İçerik ve kazanımların bu kadar kapsamlı alınmaması gerektiğini düşünüyorum.”

K1; “Nota yazım programlarında en anlaşılır olanı Mus2 sadece onu yer verilmesinin yeterli olduğun düşünüyorum.”

4.1.8. Temaların Birinci Alt Probleme Göre Dağılımı

Şekil 1. Modüllere Etki Eden Temaların Dağılımı

Şekil 1’deki temalar, birinci alt probleme yönelik hazırlanan sorulara katılımcılardan alınan yanıtlar doğrultusunda ön plana çıkan başlıca temalardır. Katılımcılar, ÖYG (Özel Yetenekleri Geliştirme) programının içerik ve kazanımlarının yeterli olduklarını belirtmişlerdir. Ancak uygulama sürecinde bazı uyarılama ve sadeleştirme gereklilikleri ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin yaş, ilgi ve hazır bulunuşluk düzeylerindeki farklılıklarının, öğretmenleri içeriği esnetmeye ve bireyselleştirmeye yönelttiği, katılımcılar arasında ortak bir görüştür.

Katılımcılar, programın teorik ağırlıklı yapısının, küçük yaş gruplarında dikkat dağınıklığı ve motivasyon kaybına yol açtığını; oyun temelli ve uygulamalı etkinliklerin eksikliğinin öğrencilerin ilgisini azalttığını ifade etmiştir. Bu nedenle öğretmenler, öğrencilerin düzeyine uygun etkinlikler geliştirme ihtiyacı duymaktadır. Programın bu noktada esnekliğinin yetersiz kaldığı ve bireyselleştirilmiş öğretimi yeterince desteklemediği dile getirilmiştir.

Ayrıca katılımcılar, öğrencilerin BİLSEM’e başlamadan önce edindikleri eksik ya da yanlış müzik bilgileri nedeniyle öğrenme sürecinde ekstra çaba harcamak zorunda kaldıklarını

ifade etmişlerdir. Bu durum hem zaman yönetimini zorlaştırmakta hem de müfredatın etkin şekilde uygulanmasını engellemektedir.

Tablo 9 ÖYG Programının Modüllerinin Temalara Göre Dağılımı

Modül	İçerik ve kazanım bakımından yeterli	Programı Uygulamada Esneklik	Etkinlik Problemleri	İçerik ve kazanımları Uygulama Problemleri
Temel Müzik Bilgisi	✓	✓		✓
Müziksel İşitme Okuma-Yazma	✓	✓		✓
Ses Eğitimi	✓	✓		✓
Müzik Tarihi ve Kültürü	✓	✓		✓
Müzik Teorisi	✓	✓	✓	✓
Müziksel Yaratıcılık	✓	✓	✓	✓
Bilişim Destekli Müzik	✓		✓	

Tablo 9’ daki dağılımlar incelendiğinde, “ÖYG programının hedefleri uygulamada ne kadar gerçekleşmektedir?” alt probleminin beş tema altında toplandığı görülmektedir. Buna göre, yedi modülün ÖYG programının hedeflerinin içerik ve kazanım bakımından yeterliliği temasında yer aldığı, altı modülün programı uygulamada esneklik temasında yer aldığı, altı modülün programın içerik ve kazanımlarının uygulama problemleri temasında yer aldığı, altı modülün hazır bulunuşluk temasında yer aldığı ve üç modülün etkinlik problemleri temasında yer aldığı tespit edilmiştir. Elde edilen veriler tablolaştırılmıştır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi; “ÖYG programının uygulama aşamasında ne tür zorluklarla karşılaşmaktadır” şeklindedir. Buna göre katılımcılarla gerçekleştirilen 21 soruluk görüşmenin 8., 9., 10., 11., 12., 13., ve 14. Soruları araştırmanın ikinci alt problemini oluşturmaktadır.

4.2.1. Temel Müzik Bilgisi Modülünün Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar

Tablo 9. Temel Müzik Bilgisi Modülünün Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler) Dağılımına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

TEMA	f	Katılımcı
Öğrenci ilgi ve motivasyon sorunları	6	K1-K2-K3-K5-K6-K7
Öğretmen eksikliği ve kadro sorunları	5	K1-K3-K4-K5-K7
Fiziksel ve teknik donanımsal yetersizlikler	5	K1-K2-K4-K7-K8
Hazırbulunuşluk	4	K2-K3-K6-K8
İçeriklerde teorik yoğunluk ve yaratıcılık sınırlamaları	6	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7

Katılımcılar, Temel Müzik Bilgisi modülünün uygulanması sürecinde çeşitli zorluklarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Süre yetersizliği, bazı kazanımların yeterince işlenmesini engellemektedir. Öğretmen sayısının eksikliği durumuyla ilgili müzik alanında öğretmen sayısının yetersiz olması, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına yönelik yeterli desteğin sağlanmasını zorlaştırdığı belirtilmiştir. Ayrıca araç-gereç eksikliği nedeniyle öğretmenlerin kendi materyallerini hazırlamak zorunda kaldıkları ifade edilmiştir. Öğrencilerin örgün eğitimden kaynaklı bilgi eksiklikleri de hazır bulunuşluk açısından sorun yaratmakta, bu da öğretmenlerin modüle başlamadan önce ek çalışmalar yapmasını gerektirmektedir. Bununla birlikte modülde yer alan bazı etkinliklerin öğrencilerin ilgisini çekmediğini ve bu nedenle öğretmenlerin kendi etkinliklerini oluşturdukları belirtilmiştir.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K5; *Programdaki bazı etkinler öğrencilerin ilgisini çekmediği için kendim oluşturuyorum bazen de bazı kitaplar satın alıyorum. Araç ve gereç konusunda sorun yaşıyorum.*”

K6; *“Müzik eğitiminin temellerinin sağlam atılmasında önemli bir yere sahip olduğumu düşündüğüm bu modülde, kazanımlar üzerinde zaman zaman fazlaca durabiliyorum; bu nedenle süre konusunda sorun yaşıyorum.”*

K1; *“Öğrencilerin örgün eğitimde edindikleri yanlış bilgiler veya eksik kazanımlar nedeniyle bu modülde hazır bulunuşlukla ilgili sorunlar yaşayabiliyorum; bu tür eksiklikleri gidermek için ekstra çaba harcamam gerekiyor.”*

K4; *“Kurumdaki çocukların gelişimlerinde bireysel ilgi ve onları doğru bir şekilde yönlendirmek çok önemli bu noktada öğretmen sayımız az olduğu için maalesef özel olarak ilgilenemiyorum”.*

4.2.2. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

Tablo 10. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler)

TEMA	f	Katılımcı
Öğrenci ilgi ve motivasyon sorunları	7	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7
Öğretmen eksikliği ve kadro sorunları	5	K2-K3-K4-K5-K6
Fiziksel ve teknik donanımsal yetersizlikler	5	K1-K2-K3-K6-K8
Hazırbulunuşluk	4	K2-K3-K6-K8
İçeriklerde teorik yoğunluk ve yaratıcılık sınırlamaları	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
İlkokula giden öğrencilerde nota yazma sorunu	5	K1-K2-K3-K4-K5

Katılımcılar, Müziksel İşitme Okuma ve Yazma modülünün uygulanması sırasında çeşitli zorluklarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Özellikle ilkokul düzeyindeki öğrencilerle nota yazma konusunda güçlük yaşandığı ifade edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin solfej ve bona çalışmalarına karşı isteksiz olduğu, bu nedenle motivasyonlarını artırmak amacıyla derslere piyano eğitimi gibi farklı etkinliklerin entegre edildiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, öğretmen sayısının yetersiz olması da modülün etkili bir şekilde yürütülmesini zorlaştıran önemli bir unsur olarak öne çıkmıştır.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K4; *İlkokul 2. ve 3. sınıfa giden öğrencilerimle nota yazma konusunda sorun yaşıyorum.*

K1; *Öğrencilerin notaları ezbere okuduğunu fark ettiğim zamanlar oluyor. Hemen çalarak veya daha detaylı şekilde anlatarak bilinçli bir şekilde okumalarını sağlıyorum. Öğrencilerin çoğu solfej ve bona okumaktan sıkılıyolar.*

K6; *Öğrenciler için müzik eğitimin de oldukça önemli bir yere sahip olduğunu düşündüğüm modüllerden biri de Müziksel işitme okuma ve yazma modülü. Öğretmen sayısı daha fazla olursa öğrenciler ile daha rahat bu modülü işleyebileceğimizi düşünüyorum.*

K2; *“Öğrencilerin çoğu solfej ve bona okumaktan sıkılıyor. Bu nedenle ilgilerini çekebilmek adına dersin bazı bölümlerini piyano eğitimine ayırıyor, öğrettiğim parçaları deşifre ederken solfej ve bona çalışmalarını da bu süreçte yapmalarını sağlıyorum.”*

K3; *“Öğrencilerin örgün eğitimdeki müzik bilgileriyle programda yapılan öğretim arasındaki uyumsuzluklar da sorun yaratabiliyor”.*

4.2.3. Ses Eğitimi Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

Tablo 11. Ses Eğitimi Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler)

TEMA	F	Katılımcı
Öğrenci ilgi ve motivasyon sorunları	6	K1-K2-K3-K4-K5-K6
Öğretmen eksikliği ve kadro sorunları	5	K2-K3-K5-K6-K7
Fiziksel ve teknik donanımsal yetersizlikler	7	K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Hazırbulunuşluk	3	K4-K5-K7
İçeriklerde teorik yoğunluk ve yaratıcılık sınırlamaları	6	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7
Disiplini sağlamada güçlük	5	K2-K3-K6-K7-K8

Katılımcılar, Ses Eğitimi modülünün uygulanma sürecinde çeşitli sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Fiziki koşulların yetersizliği, uygun akustik ortamların ve gerekli araç-gereçlerin (örneğin ayna gibi) bulunmaması öğrencilerin bireysel gelişimini olumsuz etkileyen önemli bir unsur olarak öne çıkmıştır. Ayrıca, bu alanda uzman bir öğretmenin bulunmaması, ses sağlığı ve teknik gelişimlerin sağlıklı bir şekilde öğrencilere kazandırılmasını olumsuz etkileyen bir faktör olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin özellikle küçük yaş gruplarında ilgi ve motivasyonlarının düşük olduğu, dikkat dağınıklığı yaşadıkları ve bu nedenle disiplini sağlamada zorluk çekildiği de sıklıkla dile getirilmiştir.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K7; *“Eğer bu alanda uzman bir öğretmen olsaydı, öğrenciler bireysel ses eğitiminde daha hızlı ilerleyebilir, doğru nefes tekniklerini daha erken kazanabilir bu sayede çalışmalar daha verimli hale gelebilirdi.*

K3; *“Benim öğrencilerimin büyük bir kısmı erkek öğrencilerden oluşuyor bu sebeple disiplinini sağlamakta güçlük çekiyorum çünkü bu modülde biraz sıkılıp yaramazlık yapıyorlar.*

K2; *“İlkokul öğrencilerim bu modülde çok sıkılabiliyorlar. Dikkatlerini toplama konusun da sorun yaşıyorum.”*

K1; *“Kendimize ait bir binamız olmadığı için sınırlı kalabiliyorum. Örneğin bir konser veya etkinlik yapmak istediğimde sınırlı kalabiliyorum.”*

K6; *“Ses eğitimi modülünü uygularken en çok karşılaştığımız sorunların başında fiziksel koşullar geliyor. Kurumda akustik açısından uygun, yankı yapmayan ve bireysel ses*

çalışmalarına olanak tanıyan bir alan bulunmuyor. Ayrıca ayna gibi temel araç-gereç eksiklikleri öğrencinin gelişimini olumsuz etkiliyor.”

K4;“Bazı öğrenciler örgün eğitim aldıkları okullarda seslerini çok fazla zorlayarak şarkı söyledikleri için seslerini doğru kullanmakta zorlanıyorlar. Bu durum modülün ilerleyişini etkiliyor.”

4.2.4. Müziksel Yaratıcılık Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

Tablo 12. Müziksel Yaratıcılık Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler)

TEMA	f	Katılımcı
Öğrenci ilgi ve motivasyon sorunları	5	K2-K3-K5-K6-K7
Öğretmen eksikliği ve kadro sorunları	5	K1-K3-K4-K5-K8
Fiziksel ve teknik donanımsal yetersizlikler	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
İçeriklerde teorik yoğunluk ve yaratıcılık sınırlamaları	4	K1-K3-K6-K7
Veli kaynaklı problemler	4	K1-K2-K5-K6

Katılımcılar, Müziksel Yaratıcılık modülünün uygulanma sürecinde çeşitli zorluklarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Özellikle bazı öğrencilerin hayal gücünün sınırlı olması nedeniyle onlarla bireysel olarak daha fazla ilgilenmek gerektiği, ancak bu durumun süre yetersizliğine yol açtığı; buna ek olarak öğretmen sayısındaki eksikliğin de öğrencilerle bireysel ilgilenmeyi engellediği ifade edilmiştir. Ayrıca yaratıcı süreçleri destekleyecek araç ve gereç eksikliğinin, öğrencilerin potansiyelini tam anlamıyla ortaya koymalarını engellediği vurgulanmıştır. Bunun yanı sıra, öğrencilerin üstün yetenekli bireyler olarak tanılanmasından kaynaklı olarak velilerin beklentilerinin yüksek olması, öğretmenler üzerinde baskı oluşturarak velilere zaman zaman açıklama yapmak zorunda kaldıklarını belirtmiştir.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K7;“Bazı çocukların hayal gücü çok zayıf bazen onlarla ekstra ilgilenmem gerekebiliyor. Bu nokta da süre ile ilgili bir sorun yaşıyorum.”

K2; “Örneğin daha farklı araç ve gereçler kurum da bulursa öğrencilerin yaratıcılıklarını daha fazla keşfedebileceğimize inanıyorum.”

K1;“Öğrenciler kuruma müzik alanında üstün yetenekli bireyler olarak tanılandığı için, velilerin bizden beklentisi yüksek oluyor. Bu durum özellikle bu modülde beni zaman zaman zorlayabiliyor.”

4.2.5. Müzik Teorisi Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

Tablo 13. Müzik Teorisi Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler)

TEMA	f	Katılımcı
Öğrenci ilgi ve motivasyon sorunları	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Fiziksel ve teknik donanımsal yetersizlikler	5	K2-K3-K5-K6-K7
İçeriklerde teorik yoğunluk ve yaratıcılık sınırlamaları	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Program içerisindeki etkinliklerle ilgili problemler	5	K1-K2-K5-K6-K7
Hazır bulunuşluk	4	K1-K3-K5-K6-K8

Katılımcılar, Müzik Teorisi modülünün uygulanma sürecinde çeşitli sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Özellikle araç-gereç yetersizliği ve programda yer alan etkinliklerin öğrencilerin ilgisini çekmemesi, öğretmenleri kendi materyallerini ve etkinliklerini geliştirmeye yöneltmiştir. Bazı öğrencilerin önceki kurslardan edindiği yanlış bilgilerin, hazır bulunuşluk düzeyinde sorunlara yol açtığı ifade edilmiştir. Ayrıca modülün teorik ağırlıklı yapısı ve yaratıcılığı yeterince teşvik etmemesi, öğrencilerin motivasyonunu ve ilgisini sürdürmede zorluk yarattığı katılımcı görüşlerine yansımıştır.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir

K5; "İlkokul öğrencileri için ilgilerini çekecek teori kitaplarına programda yer verilmemiş. Bu nedenle, materyalleri kendim oluşturuyorum."

K2; "Yaşadığım en büyük sorunlardan biri, bazı öğrencilerimin daha önceki kurslarda edindiği yanlış bilgilerdir."

K1;" Bu modüldeki araç ve gereçleri yetersiz buluyorum. Programın bize verdiği etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekmiyor ben de kendi oluşturduğum etkinlikleri yaptırıyorum."

4.2.6. Müzik Tarihi ve Kültürü Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

Tablo 14. Müzik Tarihi ve Kültürü Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler)

TEMA	f	Katılımcı
Öğrenci ilgi ve motivasyon sorunları	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Fiziksel ve teknik donanımsal yetersizlikler	5	K1-K3-K5-K6-K7
İçeriklerde teorik yoğunluk ve yaratıcılık sınırlamaları	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Program içerisindeki etkinliklerle ilgili problemler	5	K1-K3-K5-K7-K8
Hazır bulunuşluk		

Katılımcılar, Müzik Tarihi ve Kültürü modülünün uygulanma sürecinde öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleriyle ilgili sorunlar yaşandığını belirtmişlerdir. Özellikle öğrencilerin örgün eğitimde veya sosyal çevrelerinde edindikleri eksik ya da yanlış bilgilerin kavram kargaşasına neden olduğu ve bu durumun modül sürecinde zaman kaybına yol açtığı ifade edilmiştir. Araç-gereç yetersizliği ve programdaki etkinliklerin öğrenci ilgisini çekmemesi, öğretmenlerin kendi materyal ve etkinliklerini üretme gereksinimi duymalarına neden olmuştur. Ayrıca, öğrencilerin bu modüle karşı ilgilerinin sınırlı olduğu, dikkatlerinin çabuk dağıldığı ve motivasyonlarının düşük olduğu dile getirilmiştir. Bu nedenle öğrencilerin ilgisini artırmak adına daha yaratıcı, eğlenceli ödevlendirmelerle süreci desteklemeye çalışmalar yapıldığı öğretmenler tarafından belirtilmiştir.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K4; “Öğrenciler bu modülden sıkıldıkları için etkinliklere desteklemeye çalışıyorum ancak programda etkinliklere yeterince yer verilmemiş bu sebeple kendim öğrencilerin ilgisini çekecek etkinlikler oluşturmaya çalışıyorum.”

K7; “Bazı öğrenciler, örgün eğitim aldıkları okullarda ya da sosyal ortamlarda müzik tarihiyle ilgili yanlış veya eksik bilgiler edinebiliyor. Bu durum, zaman zaman öğretim sürecinde zorluk yaşamama neden olabiliyor.”

K1; “Öğrencilerin bu kazanımda dikkatini çekmekte zorlanıyorum; belirli bir süre sonra sıkılabiliyorlar. Bu yüzden zaman zaman sözlü anlatım yerine, “Şu bestecinin hayatıyla ilgili en farklı bilgiyi bulan ödül alacak” gibi ödevlendirmelerle ilgilerini artırmaya çalışıyorum.”

4.2.7. Bilişim Destekli Müzik Modülünün Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar

Tablo 15. Bilişim Destekli Müzik Modülünün Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar (Süre, Araç-Gereç, Fiziki Koşullar, Öğretmen Durumları ve Harici Problemler)

TEMA	f	Katılımcı
Öğrenci ilgi ve motivasyon sorunları	5	K1-K2-K3-K5-K7
Fiziksel ve teknik donanımsal yetersizlik	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8

Katılımcılar, Bilişim Destekli Müzik modülünün uygulanma sürecinde en çok araç-gereç yetersizliğiyle karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Özellikle tablet, bilgisayar gibi temel dijital araçların eksikliği nedeniyle modülün işlenemediği bazı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Ayrıca, stüdyo ya da radyo gibi yaratıcı üretimi destekleyecek fiziki ortamların bulunmaması öğrencilerin potansiyellerini tam olarak ortaya koymalarını

engellemektedir. Bunun yanı sıra, kurumlarda yaşanan internet bağlantı sorunları da bilişim destekli uygulamaların sağlıklı yürütülmesinde ciddi bir engel oluşturmaktadır.

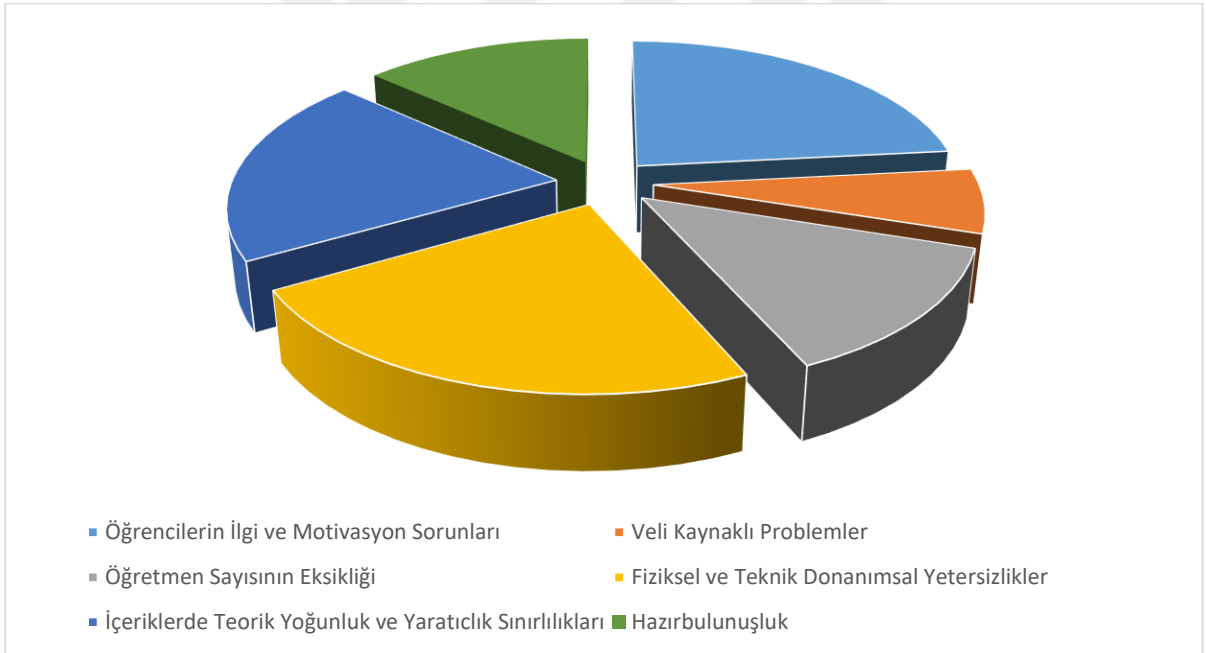
Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K3; "Öğrenciler bu modüle ne kadar istekli olsa da detaylı öğretemiyorum çünkü araç ve gereç konusu biraz sıkıntılı. Kurumumuz da tablet veya bilgisayar maalesef yok. Kendi bilgisayarımı getiriyorum ancak yeterli olmuyor. Buna ek olarak örneğin burada bir stüdyo veya yayın yapabileceğimiz bir radyo ortamı olsaydı çocukların yaratıcılıklarını daha fazla ortaya çıkacak ve kendilerini geliştirebileceklerdi."

K1; "Kurumun internet bağlantısında zaman zaman kesintiler yaşıyor, Kendi internetimle bağlanmaya çalışıyorum ancak her zaman yeterli olmuyor."

4.2.7. Temaların İkinci Alt Probleme Göre Dağılımı

Şekil 2. Modüllere Etki Eden Temaların Dağılımı

Şekil 2'deki temalar, ikinci alt probleme yönelik hazırlanan sorulara katılımcılardan alınan yanıtlar doğrultusunda ön plana çıkan başlıca temalardır. Katılımcılar, ÖYG (Özel Yetenekleri Geliştirme) programının uygulama sürecinde çeşitli zorluklarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin programa yönelik motivasyonlarının düşük olması, öğretmenlerin ders sürecini yönetmesini güçleştirmektedir. Öğrencilerin özellikle okul çıkışında derse gelmelerinden kaynaklı yorgunlukları, motivasyonlarını olumsuz yönde

etkilemektedir. Ayrıca programın enstrüman eğitimine odaklanmadığı müziksel yaratıcılık, algı ve kuramsal bilgi gibi çok yönlü kazanımlar içerdiği gerçeği bazı veliler tarafından yeterince anlaşılamamaktadır. Velilerin, BİLSEM’i bireysel müzik kurslarıyla karıştırmaları öğretmenleri sık sık programın amacı hakkında bilgilendirme yapmak zorunda bırakmakta ve bu da iletişim temelli sorunları beraberinde getirmektedir.

Öğretmen eksikliği, öğrenci sayısının fazlalığı ve ders saatlerinin sınırlılığı, bireysel farklılıklara duyarlı eğitim sunmayı zorlaştırmaktadır. Öğretmenler, her öğrenciye yeterince zaman ayıramadıklarını ve bu durumun eğitimin niteliğini düşürdüğünü dile getirmiştir. Fiziksel ve teknik donanımına ilişkin eksiklikler ise öğretim sürecini doğrudan etkilemektedir. Özellikle çeşitli enstrümanlar, ritim çalgıları ve teknolojik materyallerin eksikliği, planlanan etkinliklerin tam anlamıyla uygulanmasını engellemektedir. Ayrıca, kurumun kendine ait bir binasının olmaması öğretmenlerin mekânsal kısıtlamalarla karşılaşmasına neden olmaktadır.

Programın teorik ağırlıklı içeriği, öğrencilerin yaratıcılık yönünü yeterince desteklemediği ifade edilmektedir. Katılımcılar, öğrencilerin daha çok oyun temelli, uygulamalı ve yaratıcı etkinliklere ilgi gösterdiğini; buna karşın mevcut programın bu yönde sınırlı kaldığını belirtmiştir. Bu nedenle öğretmenler, öğrenme sürecini daha etkili hale getirebilmek için kendi etkinliklerini geliştirme gereği duydukları ifade edilmektedir.

Tablo 16. ÖYG Programının Modüllerinin Temalara Göre Dağılımı

Modül	Öğrencilerin İlgi ve Motivasyon Sorunları	Veli Kaynaklı Problemler	Öğretmen Eksikliği ve Kadro Sorunları	Fiziksel ve Teknik Donanımsal Yetersizlikler	İçeriklerde Teorik Yoğunluk ve Yaratıcılık Sınırlamaları	Hazırbulunuşluk
Temel Müzik Bilgisi	✓		✓	✓	✓	✓
Müziksel İşitme Okuma-Yazma	✓		✓	✓	✓	✓
Ses Eğitimi	✓		✓	✓		✓
Müzik Tarihi ve Kültürü	✓	✓		✓	✓	✓
Müzik Teorisi	✓			✓	✓	
Müziksel Yaratıcılık	✓	✓	✓	✓		
Bilişim Destekli Müzik	✓			✓	✓	

Tablo 17'deki dağılımlar incelendiğinde, “ÖYG programının uygulama sürecinde karşılaşılan zorluklar” alt problemine yönelik beş temanın ön plana çıktığı görülmektedir. Bu doğrultuda, yedi modülün "öğrencilerin ilgi ve motivasyon sorunları" temasıyla ilişkili olduğu, beş modülün "fiziksel ve teknik donanımsal yetersizlikler" temasıyla ilişkilendirildiği, dört modülün "içeriklerde teorik yoğunluk ve yaratıcılık sınırlamaları" temasında yer aldığı, üç modülün "öğretmen eksikliği ve kadro sorunları" temasına dahil olduğu ve yalnızca bir modülün "veli kaynaklı problemler" teması altında değerlendirildiği tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, en yaygın sorunun öğrencilerin ilgi ve motivasyon eksikliği olduğu, bununla birlikte fiziksel ve teknik koşullardaki yetersizliklerin de modüllerin uygulanabilirliğini olumsuz etkilediği anlaşılmaktadır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi; “ÖYG programının değerlendirme aşamasında ne tür zorluklarla karşılaşılmaktadır” şeklindedir. Buna göre katılımcılarla gerçekleştirilen 21 soruluk görüşmenin 15., 16., 17., 18., 19., 20., ve 21. Soruları araştırmanın üçüncü alt problemini oluşturmaktadır.

4.3.1. Temel Müzik Bilgisi Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

Tablo 17. Temel Müzik Bilgisi Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

TEMA	f	Katılımcı
Derslerin bireysel değil grup halinde işlenmesi	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Öğrenci ilgi ve motivasyon sorunları	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Kazanımları hedefe ulaştırma sorununun değerlendirme sürecine etkisi	4	K1-K2-K6-K8

Katılımcılar, Temel Müzik Bilgisi modülünün değerlendirme sürecinde, derslerin bireysel yerine grup halinde işlenmesinden dolayı öğrencilere yeterince bireysel zaman ayrılmadığını ve bunun sağlıklı bir değerlendirmeyi zorlaştırdığını belirtmişlerdir. Özellikle küçük yaş gruplarında öğrencilerin ilgisini korumanın ve kazanımları kalıcı hale getirmenin zor olduğunu ifade eden öğretmenler, bu nedenle değerlendirme sürecinde sık tekrar ve ek etkinliklere ihtiyaç duyduklarını vurgulamıştır. Ayrıca sınıf mevcudunun fazlalığı ve zaman yetersizliği gibi etkenlerin de değerlendirme sürecini olumsuz etkilediği dile getirilmiştir.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K6; “Özellikle ilkokul öğrencilerim ile kazanımları hedefe ulaştırma da sorun yaşadığım için sağlıklı bir değerlendirme yapamıyorum.”

K1; “Müzik eğitiminde en önemli modüllerden birinin Temel Müzik Bilgisi olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle öğrencilerle bireysel ilgilenmek istiyorum, ancak sınıfların kalabalık olması bunu zorlaştırıyor ve sağlıklı bir değerlendirme yapmamı engelliyor.”

K3; “İlkokula giden öğrencilerim bilgileri sürekli unutuyorlar veya sıkılabiliyorlar. Bu sebeple bol tekrar yaptırıp, etkinlik hazırlamam gerektiği için süreç içerisinde değerlendirmeye çalışıyorum ancak pek mümkün olmuyor.”

4.3.2. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

Tablo 18. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

TEMA	f	Katılımcı
Fiziksel ve teknik donanımsal sorunlar	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Öğrenci Devamsızlığı	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Derslerin bireysel değil grup halinde işlenmesi	4	K1-K2-K6-K8
Öğrencilerin özgüven sorunları	4	K2-K4-K5-K7
Süre yetersizliği	3	K1-K2-K5-K8
Değerlendirme ölçütlerini uygulama sorunu	3	K1-K3-K6

Katılımcılar, modülün değerlendirme sürecinde çeşitli güçlüklerle karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Kalabalık gruplar, öğretmenlerin öğrencilerin bireysel müzikal gelişimlerini ayrıntılı şekilde izlemelerini zorlaştırmakta ve bireysel farklılıkların değerlendirmeye yeterince yansıtılamamasına neden olmaktadır. Devamsızlık, özellikle öğrencilerin okul sonrası yorgunlukları nedeniyle sık yaşanan bir sorun olup, değerlendirme sıklığını azaltmaktadır. Modül süresinin sınırlılığı, değerlendirmelerin yüzeysel kalmasına yol açmaktadır. Ergenlik çağındaki öğrencilerin, özellikle erkeklerin, seslerini kullanma konusunda isteksiz davranmaları, öğretmenlerin öğrencilerin düzeylerini tespit etmelerini güçleştirmektedir. Ayrıca, uygulanan değerlendirme ölçütlerinin karmaşık olması ve yaratıcı ölçütlerin geliştirilememesi, sürecin sağlıklı işlenmesini engelleyen diğer önemli sorunlar arasında yer almaktadır.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K3; “Kalabalık gruplarda her öğrencinin müzikal gelişimini ayrıntılı biçimde takip etmek zor oluyor. Bu durum, bireysel farklılıkları değerlendirmede yeterince dikkate alınamamasına neden olabiliyor.”

K1; “Öğrenciler okul sonrası çok yorgun oldukları için bazen devamsızlık yapıyorlar bu sebeple pek fazla değerlendirme yapamıyorum.”

K7; *Modül süresi sınırlı olduğu için değerlendirme süreci genellikle yüzeysel kalıyor."*

K3; *"Lise döneminde ki öğrencilerle sorun yaşayabiliyorum özellikle erkek öğrenciler ile. Seslerini kullanmak istemiyorlar, çekiniyorlar bu nokta da bazı parçaları ne seviye de yaptıklarını anlamakta güçlük çekiyorum. Solfej okumaktan kaçınıyorlar. Süreç içerisinde değerlendirmeye çalışıyorum."*

K1; *Uyguladığım değerlendirme ölçütleri öğrencilere bazen karmaşık gelebiliyor her zaman da yaratıcı ölçütler ortaya koyamıyorum bu sebeple süreç içerisinde değerlendirme yapmaya çalışıyorum."*

4.3.3. Ses Eğitimi Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

Tablo 19. Ses Eğitimi Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

TEMA	f	Katılımcı
Fiziksel ve teknik donanımsal sorunlar	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Öğrenci devamsızlığı	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Derslerin bireysel değil grup halinde işlenmesi	4	K1-K2-K6-K8
Öğrencilerin özgüven sorunları	6	K1-K2-K3-K4-K5-K8
Öğrenci sayısının yetersizliği	7	K1-K3-K4-K5-K6-K7

Katılımcılar, ses eğitimi modülünün değerlendirme sürecinde en sık karşılaşılan sorunlar arasında fiziksel ve teknik donanım eksikliklerini ve öğrenci devamsızlığını vurgulamışlardır. Öğrencilerin şarkı söyleme konusunda çekingen davranmaları, özellikle bireysel performansa dayalı değerlendirmeleri zorlaştırmaktadır. Bazı öğretmenler, öğrencilerin verilen parçaları evde çalışıp gelmediklerini ve bu nedenle genel anlamda sağlıklı bir değerlendirme yapılamadığını belirtmiştir. Derslerin grup halinde işlenmesi, bireysel performans takibini zorlaştırmakta; daha aktif öğrenciler ön plana çıkarken, çekingen ya da desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin yeterince gözlemlenemediği ifade edilmiştir. Ayrıca, sınıf mevcudunun yetersizliği ve yıl sonu etkinliklerinin yapılamaması gibi fiziki koşullara bağlı aksaklıklar, öğretmenlerin değerlendirme yapma imkânlarını kısıtlamaktadır.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K3; *"Öğrencilerim şarkı söyleme konusunda çekingen davranıyorlar ve bu modül ilgilerini çekmiyor. Verdiğim parçaları evde çalışıp gelmelerini istiyorum sadece bazıları çalışıp geliyor. Genel anlamda bir değerlendirme yapamadığımı söyleyebilirim."*

K6; *"Öğrencilerin çoğu devamsızlık yaptığı için değerlendirme yapamıyorum."*

K1; “Programın uygulamamı istediği pek çok kazanım toplu seslendirme ile ilgili. Bu kazanımları uygulama noktasında sınıf mevcudum yetersiz olduğu için sağlıklı bir değerlendirme yapabildiğim söylenemez. Öğrencilerin söylemekten keyif aldığı çocuk şarkılarını öğreterek daha çok bireysel değerlendirme yapıyorum.”

K2; “Bu tarz uygulamalı modülleri yılsonu etkinlikleri yaparak değerlendirmek istiyorum zaten öğrencilerden daha çok bundan keyfi alıyor ancak fiziki koşulların yetersizliğinden kaynaklı yılsonu etkinliği yapamadığımız için ders içerisinde değerlendiriyorum.”

K8; “Derslerimiz grup halinde olduğu için daha aktif veya yetenekli öğrenciler, grup çalışmaları sırasında ön plana çıkarken, daha çekingen ya da desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin performansı geri planda kalabiliyor ve bu durum değerlendirme sürecini etkiliyor.”

4.3.4. Müzik Tarihi ve Kültürü Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

Tablo 20. Müzik Tarihi ve Kültürü Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

TEMA	f	Katılımcı
Fiziksel ve teknik donanımsal sorunlar	5	K2-K3-K5-K6-K7
Öğrenci devamsızlığı	5	K1-K3-K4-K5-K8
Derslerin bireysel değil grup halinde işlenmesi	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8
Öğrencilerin özgüven sorunları	4	K1-K3-K6-K7
Öğrencilerin ilgi sorunu	7	K1-K2-K4-K5-K6-K7-K8

Katılımcılar, Müzik Tarihi ve Kültürü modülünün değerlendirme sürecinde en sık karşılaşılan sorunlar arasında öğrenci ilgisizliği ve devamsızlığı konularını ön plana çıkarmıştır. Öğrencilerin bu modüle yönelik ilgilerinin düşük olması, öğrenme motivasyonlarını ve değerlendirme süreçlerini olumsuz etkilemektedir. Öğretmenler değerlendirme ölçeklerin de Özellikle modül içeriğinin bazı öğrenciler tarafından sıkıcı bulunması, öğretmenlerin konuları derinlemesine işleyememesine ve sağlıklı bir değerlendirme gerçekleştirememesine neden olmaktadır. Öğrencilerin bu modül ile ilgili daha önceden edindikleri eksik veya yanlış bilgiler derse daha az katılmalarına, bu durumunda özgüven sorunlarına sebep olduğu ifade edilmiştir. Ek olarak, grup halinde yürütülen ders yapısı, bireysel katılımın önüne geçmekte; öğretmenlerin öğrenci bazlı değerlendirme yapmalarını zorlaştırmaktadır.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K5; “Bu modül de bazen öğrencilere öğrettiğim konular ile ilgili ödev veriyorum. Örneğin bahsettiğim önemli bir bestecinin hayatını, fotoğrafını, bestelerinin özelliklerini vb. konuları kartona eğlenceli bir şekilde yapmaları için ödev veriyorum. Zaten temel konuların bir değerlendirmesi oluyor onun haricindeki konularda sıkıldıkları için öğretemiyorum dolayısıyla tam bir değerlendirme yapamamış oluyorum.

K8; “Öğrenciler sınav gibi değerlendirme yöntemlerini sevmedikleri için değerlendirmeyi sohbet esnasında yapmaya çalışıyorum. Ancak öğrencilerin önceden edindikleri eksik veya yanlış bilgiler bu sohbetlerde ortaya çıktığında, sınıf ortamında çekinmeye başlıyorlar. Bu durum da değerlendirme sürecimi olumsuz etkiliyor.

K5; “Öğrenciler okul sonrası çok yorgun oluyorlar bu tarz modüller de ilgilerini çekmediği için değerlendirme de zorluk yaşıyorum. Hatta ciddiye almaları için bazen sınav yapacağımı söylesem de bazı öğrenciler bu modülü işlediğim günler de bilerek devamsızlık yapıyorlar.”

4.3.5. Müzik Teorisi Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

Tablo 21. Müzik Teorisi Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

TEMA	F	Katılımcı
Fiziksel ve teknik donanımsal sorunlar	5	K2-K3-K5-K6-K7
Derslerin bireysel değil grup halinde işlenmesi	5	K1-K3-K4-K5-K8
Öğrencilerin ilgi sorunu	8	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7-K8

Katılımcılar, Müzik Teorisi modülünün değerlendirme sürecinde en çok öğrencilerin derse olan ilgisizliğinden yakındıklarını belirtmişlerdir. Özellikle aralıklar gibi kuramsal konuların öğrencilerin dikkatini çekmediği, bu nedenle öğretmenlerin değerlendirmeyi sohbet ya da oyun yoluyla yapmaya çalıştıkları ifade edilmiştir. Bununla birlikte, grup halinde işlenen derslerde zaman yetersizliği nedeniyle her öğrenciye bireysel geri bildirim verilememesi, değerlendirme sürecinin yüzeysel kalmasına neden olmaktadır. Ayrıca, bazı öğretmenler yaratıcılık gerektiren materyaller hazırlamakta zorlandıklarını ve teknik donanım eksikliklerinin süreci daha da zorlaştırdığını dile getirmişlerdir. Bu durum, öğrencilerin kazanımlara ulaşip ulaşmadığını belirlemede öğretmenleri gözleme dayalı ve dolaylı yöntemlere yönlendirmektedir.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K3; “Bu modülde öğrencilerin ilgisini uyandırma ile ilgili bir problemim var. Küçük yaş gruplarından itibaren aralık konuları başlıyor. Örneğin bu yaş grubuna k3 – B3 aralık

nelerdir anlatmak ister misiniz diye sorduğumda ilgilerini çekmiyor. Oyunlarla veya sohbet esnasında piyanodan akorlar basarak bakın bu aralık nasıl duyuluyor tarzında sorular soruyorum aldığım cevaplardan da öğrencilerin kazanıma ulaşip ulaşmadığını anlıyorum.”

K7; “Öğrencilerin keyif almasını sağlayacak flash kartlar oluşturdum ve oyun şeklinde ilerleyerek bir değerlendirme yapmaya çalışıyorum. Ancak her zaman yaratıcı olamıyorum.”

K1; “Grup çalışmaları sırasında zaman yetersizliği nedeniyle her öğrenciye bireysel geri bildirim veremediğim için değerlendirmelerimi daha genel düzeyde yapmak zorunda kalıyorum.”

4.3.6. Müziksel Yaratıcılık Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan

Sorunlar

Tablo 22. Müziksel Yaratıcılık Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

TEMA	f	Katılımcı
Fiziksel ve teknik donanımsal sorunlar	7	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K7
Derslerin bireysel değil grup halinde işlenmesi	5	K1-K3-K4-K5-K8
Öğrencilerin özgüven sorunları	4	K1-K2-K4-K5-K8
Süre yetersizliği	3	K3-K5-K7

Katılımcı görüşleri doğrultusunda müziksel yaratıcılık modülünün değerlendirme aşamasında çeşitli sorunlarla karşılaşıldığı ifade edilmiştir. Öncelikle, modülün öğrenciler tarafından oldukça ilgi çekici bulunduğu ancak bu ilginin değerlendirme süreçlerine doğrudan yansıtılmadığı belirtilmiştir. Fiziksel ve teknik donanım eksikliklerinin, öğrencilerin ortaya koyduğu yaratıcı ürünlerin etkili biçimde değerlendirilmesini engellediği dile getirilmiştir. Derslerin grup çalışması şeklinde yürütülmesi ve süre yetersizliği nedeniyle öğretmenlerin tüm öğrencilere bireysel geri bildirim sunmakta güçlük yaşadığı vurgulanmıştır. Bu durumun, değerlendirme sürecini daha çok genel gözlemlere dayalı hale getirdiği ifade edilmiştir. Ayrıca her öğrencinin yaratıcı süreçte aynı düzeyde ürün ortaya koyamamasının, bazı öğrencilerde özgüven kaybına neden olduğu ve bunun da sürece katılımı olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Sonuç olarak, öğretmenlerin bu modülde değerlendirmeyi genellikle ev ödevleri, gözlemler ve sınıf içi ürün incelemeleri yoluyla gerçekleştirmeye çalıştıkları anlaşılmaktadır.

Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K1; “Öğrenciler en çok bu modüle ilgi duydukları için özgür davranmak istiyorlar. Ancak en fazla oluşturdukları yaratıcı enstrümanlar ile bir değerlendirme yapabiliyorum. Sınıfımız da farklı enstrümanlar olsaydı kendi oluşturdukları besteleri minik bir orkestra oluşturarak değerlendirme yapabilirdim.”

K8; “Öğrencilerin en sevdiği modül olduğu için çok istekliler ancak herkes aynı güzellikte ortaya bir ürün koyamadığı için bazı öğrencilerin modu düşebiliyor bu sebeple de biraz daha çekingen davranıyorlar.”

K5; “Değerlendirmelerimi genellikle ev ödevi vererek yapmaya çalışıyorum çünkü ders süremiz yetmiyor.”

4.3.7. Bilişim Destekli Müzik Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan

Sorunlar

Tablo 23. Bilişim Destekli Müzik Modülünün Değerlendirme Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

TEMA	f	Katılımcı
Fiziksel ve teknik donanımsal sorunlar	7	K1-K2-K3-K4-K5-K6-K8

Katılımcı görüşleri doğrultusunda, bilişim destekli müzik modülünün değerlendirme aşamasında en fazla öne çıkan sorunun fiziksel ve teknik donanımsal yetersizlikler olduğu ifade edilmiştir. Katılımcılar, bu modülde öğrencilerin oldukça istekli olduğunu ve özellikle besteleme gibi yaratıcı etkinliklerden keyif aldıklarını belirtmişlerdir. Ancak, kurumsal donanım eksiklikleri (yetersiz bilgisayar sayısı, stüdyo ortamının bulunmaması, internet bağlantı sorunları gibi) nedeniyle etkin bir değerlendirme süreci yürütmenin mümkün olmadığı dile getirilmiştir. Bazı öğretmenler, kurumdaki eksiklikleri kendi kişisel imkânlarıyla gidermeye çalıştıklarını ancak bu çabanın hem sürdürülebilir olmadığı hem de her öğrenciye eşit olanak sunulmasını engellediği belirtilmiştir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin öğrenci kazanımlarını değerlendirme sürecinde teknik altyapı eksiklikleri nedeniyle zorluk yaşadıkları belirtilmiştir.

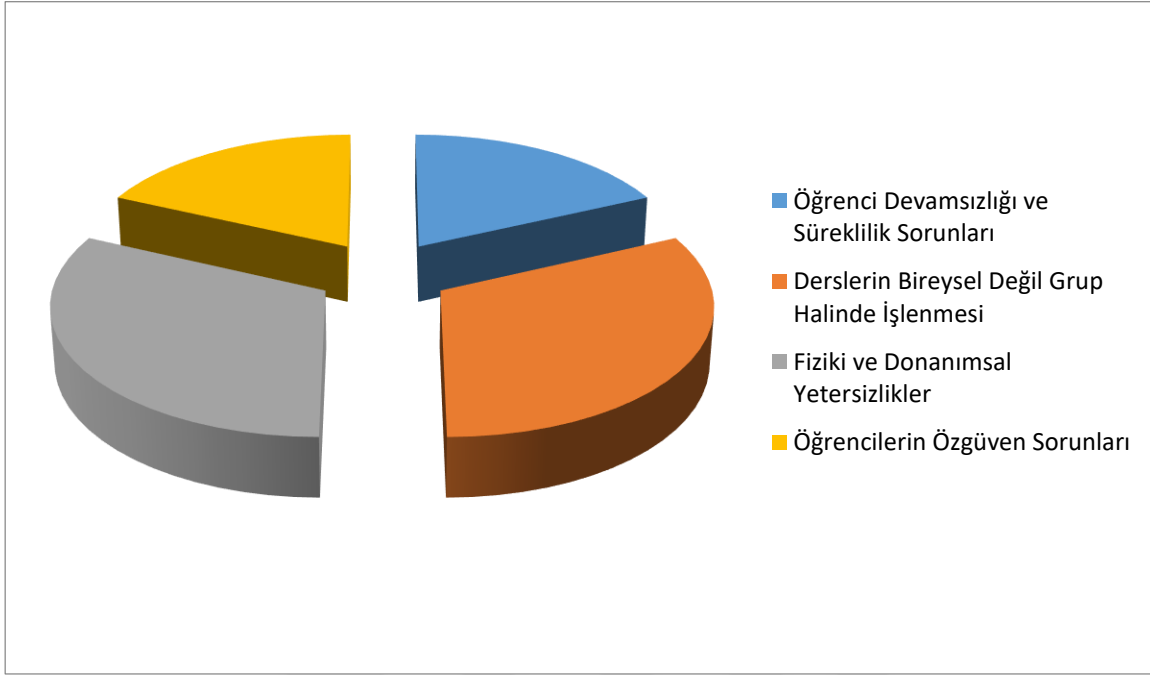
Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir;

K6; “Modülde her yaptığımız etkinlik benim için bir değerlendirme oluyor. Öğrenciler, onlara verdiğim ödevleri, ders içerisinde programla ilgili öğrettiğim bilgileri, besteleme yapmayı çok seviyorlar. Kurumumuz da daha fazla bilgisayar veya stüdyo ortamı olsaydı öğrencilerle daha rahat ilgilenebilecek ve kazanımları rahatlıkla öğretebilecektim. Bu nokta da araç-gereç konusunda sorun yaşadığım için her öğrencinin ne seviye de hangi hedefe ulaştığını anlamakta güçlük çekebiliyorum.”

K4; “Kurum da bilgisayar yok kendi bilgisayarımı getirerek çocuklara bazı içerikleri öğretmeye çalışıyorum ancak her zaman yeterli olmuyor. Ayrıca kurumun internetine bağlanma ile ilgili de sürekli sorun yaşıyorum.”

4.3.7. Temaların Üçüncü Alt Probleme Göre Dağılımı

Şekil 3. Modüllere Etki Eden Temaların Dağılımı

Şekil 3’deki temalar, üçüncü alt probleme yönelik hazırlanan sorulara katılımcılardan alınan yanıtlar doğrultusunda ön plana çıkan başlıca temalardır. Katılımcılar ÖYG programının değerlendirme sürecinde çeşitli güçlüklerle karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin düzensiz katılım göstermesi, kazanımların ne düzeyde edinildiğini belirlemeyi zorlaştırmakta ve sağlıklı bir değerlendirme süreci yürütülmesini engellemektedir. Kalabalık gruplarda derslerin yürütülmesi, bireysel gelişimi ayrıntılı izlemeyi güçleştirirken; çekingen öğrencilerin uygulamalı etkinliklerde geri planda kalmaları, performanslarının değerlendirilmesini engellemektedir. Fiziksel ve teknik donanım eksiklikleri de bu süreci olumsuz etkilemekte; araç-gereç yetersizliği ve sınırlı mekân kullanımı, değerlendirme sürecinde teorik içeriklere ağırlık verilmesine neden olmaktadır. Bu durum, programın bütüncül hedeflerine ulaşılmasını zorlaştırmaktadır.

Tablo 24. ÖYG Programının Modüllerinin Temalara Göre Dağılımı

Modül	Fiziksel ve Teknik Donanımsal Sorunlar	Öğrenci Devamsızlığı	Derslerin bireysel değil grup halinde işlenmesi	Öğrencilerin Özgüven Sorunları
Temel Müzik Bilgisi	✓		✓	
Müziksel İşitme Okuma-Yazma	✓	✓	✓	✓

Ses Eğitimi	✓	✓	✓	✓
Müzik Tarihi ve Kültürü	✓	✓	✓	✓
Müzik Teorisi	✓		✓	
Müziksel Yaratıcılık	✓		✓	✓
Bilişim Destekli Müzik	✓	✓	✓	✓

Tablo 25’deki dağılımlar incelendiğinde, “ÖYG programının değerlendirme aşamasında karşılaşılan problemler” alt problemine yönelik dört temanın öne çıktığı görülmektedir. Buna göre, yedi modülün fiziksel ve teknik donanımsal yetersizlikler temasıyla ilişkili olduğu, altı modülün öğrencilerin özgüven sorunları teması altında yer aldığı, beş modülün derslerin bireysel değil grup hâlinde işlenmesi temasında değerlendirildiği ve yalnızca bir modülün öğrenci devamsızlığı temasıyla ilişkilendirildiği tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, öğretmenlerin en sık karşılaştığı sorunun fiziki ve teknik altyapı eksiklikleri olduğu, öğrencilerin özgüven sorunlarının ise değerlendirme sürecinde önemli bir engel oluşturduğu anlaşılmaktadır. Özellikle grup hâlinde yürütülen derslerin bireysel gelişimi izlemeyi zorlaştırması ve bireysel geri bildirim sürecini sınırlandırması, değerlendirme sürecini güçleştirmektedir. Öğrenci devamsızlığı ise daha sınırlı sayıda modülde dile getirilmiş, ancak etkilediği alanlarda ölçme-değerlendirme sürecini sekteye uğrattığı belirtilmiştir.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma kapsamında elde edilen bulgular ışığında tartışma, sonuç ve öneriler sunulmuştur.

5.1. Tartışma

Bu çalışmada, Bilim ve Sanat Merkezi müzik alanı özel yeteneği geliştirme programına ilişkin öğretmen görüşleri incelenmiştir. Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, öğretmenler programın içerik ve kazanımlarını genel olarak yeterli ve kapsamlı bulmakla birlikte, uygulama sürecinde çeşitli zorluklarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Bu bulguları destekler biçimde Şerbeci (2025) çalışmasında, öğretmenlerin ÖYG programı müfredatına ilişkin görüşlerinin yarı yarıya olumlu ve olumsuz yönde dağıldığını belirtmiştir. İçeriklerin yoğun teorik bilgiye ve profesyonel bir müzik eğitime dayanması, öğrencilerin yaş ve gelişim düzeylerine uygunluk açısından zaman zaman uyuşmadığı öğretmen görüşlerine yansımıştır. Özellikle küçük yaş gruplarındaki öğrencilerin teorik kavramları anlamakta zorlandığı, bu durumun da motivasyon kaybına yol açtığı ifade edilmiştir. Bu bulguları destekler biçimde Satır (2018), çalışmasıyla da örtüşmektedir. Ayrıca, etkinliklerin benzer yapıda ve sınırlı çeşitlilikte olması, öğrencilerin uygulamalı ve yaratıcı etkinlik beklentilerini karşılayamamakta; öğretmenler bireysel çabalarla alternatif etkinlikler geliştirmek zorunda kalmaktadır. Bu durum, programın esneklik açısından geliştirilmesi ve bireyselleştirilmiş öğretimi daha fazla desteklemesi gerektiğine işaret etmektedir. Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkların fazla olması, öğretmenleri içerikleri sadeleştirme, yeniden yapılandırma ya da öğrencilerin ilgisine göre uyarılama yapmaya yöneltmektedir. Bu bulguları destekler biçimde Ayaydın ve Ün (2018), üstün yetenekli öğrenciler için bireysel, uygulamalı ve öğrenci merkezli eğitim yaklaşımlarının önemine dikkat çekerek benzer görüşler ortaya koymuştur. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin farklılık göstermesi, öğretim sürecini etkileyen önemli bir başka unsur olarak öne çıkmaktadır. Bazı öğrencilerin BİLSEM'e başlamadan önce edindikleri müzik bilgilerinin eksik ya da yanlış olması, öğretmenleri bu yanlış öğrenmeleri düzeltmeye yönelik ek çaba harcamaya yönlendirmektedir. Bu bulguları destekler biçimde Özer (2020), çalışmasıyla da desteklenmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde öğretmenlerin uygulama sürecinde karşılaştıkları problemler; öğrenci motivasyonu, veli beklentileri,

öğretmen yeterliliği, fiziksel-teknik yetersizlikler ve içerik sınırlılıkları başlıklarında toplanmaktadır. Öğrencilerin programa yönelik ilgilerinin zamanla azalmasının nedenleri arasında çalgı eğitimi beklentisinin karşılanmaması, derslerin zorluğu, okul sonrası yorgunluk ve aile yönlendirmesiyle kuruma gelmeleri gibi unsurlar yer almaktadır. Bu durum devamsızlıklara yol açmakta ve programın işleyişini aksatmaktadır. Ayrıca öğretmenler, mevcut programın çağın gerektirdiği becerileri yeterince karşılamadığını ve müfredata çalgı eğitiminin dahil edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Velilerin programdan kısa sürede ileri düzey müzikal beceriler beklemesi ve BİLSEM'i bireysel kurslarla karıştırması, öğretmen-veli iletişimde sorunlara yol açmakta ve öğretmenleri programı sürekli açıklama zorunluluğunda bırakmaktadır. Öğretmen sayısının yetersizliği ve sınıf mevcutlarının fazlalığı, bireysel ilgi gerektiren bu programda etkili öğretimi zorlaştırmaktadır. Bu bulguları destekler biçimde, Şerbeci (2025), çalışmasında da öğretmenlerin üçte birinin müzik öğretmeni sayısını yetersiz bulduğu ifade edilmiştir. Donanımsal yetersizlikler, etkinliklerin uygulanmasını sınırlandırmakta; kurumların fiziki yapısı bazı uygulamaları gerçekleştirmede engel oluşturmaktadır. Bu bulgular Keskin vd. (2016), çalışması ile de örtüşmektedir

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgular, öğretmenlerin değerlendirme sürecinde çeşitli zorluklar yaşadığını göstermektedir. Öğrencilerin düzensiz katılımı, değerlendirme sürecini doğrudan etkilemekte; öğretmenler standart ölçütlerin dışında esnek değerlendirme yöntemlerine yönelmektedir. Bu bulguları destekler biçimde İleri (2023), çalışmasında öğrencilerin örgün eğitimle beraber BİLSEM'e devam etmelerinin devamsızlık problemi yaşamalarına sebep olduğunu ve bu durumun da sağlıklı bir eğitimi ve değerlendirme sürecini olumsuz etkileyebileceğinden bahsetmiştir.

Bir diğer önemli bulgu ise derslerin grup hâlinde yürütülmesinden kaynaklanan değerlendirme güçlükleridir. Katılımcılar, grup derslerinde her öğrencinin bireysel gelişimini ayrıntılı olarak izleyemediklerini ve bu nedenle değerlendirmelerin daha genel düzeyde yapılabildiğini vurgulamışlardır. Grup içinde bazı öğrencilerin öne çıkarken diğerlerinin geri planda kalması, bireysel farklılıkların değerlendirme sürecine tam olarak yansıtılmamasına yol açmaktadır. Bu bulguları destekler biçimde Polat ve Polat (2021) çalışmasında benzer sorunları dile getirmiştir. Öğrencilerin uygulamalı içeriklerde sergiledikleri çekingen davranışlar da değerlendirme sürecinde karşılaşılan diğer önemli bir güçlük olarak öne çıkmaktadır. Özellikle şarkı söyleme ya da bireysel performansa dayalı etkinliklerde öğrencilerin özgüven eksikliği,

kazanımların gözlenmesini ve değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Bu bulguları destekler biçimde Gökalp (2018) çalışmasında benzer sorunlara değinmiştir. Sonuç olarak uygulamalı kazanımlarda öğrencilerin kendilerini rahat ifade edemedikleri durumlarda öğretmenlerin alternatif değerlendirme yöntemlerine başvurmak zorunda kalmaları, öğrencilerin sınıf içindeki çekingenlikleri nedeniyle sesli performans gerektiren etkinliklere katılmaktan kaçınmaları, gözlem yoluyla yapılan değerlendirmelerin geçerliliğini azaltmakta ve öğretmenleri yaratıcı çözümler geliştirmeye yönlendirmektedir.

5.2. Sonuç

Bu araştırmada, Bilim ve Sanat Merkezi Müzik Alanı Özel Yetenek Geliştirme Programı, öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

- ÖYG Programı, içerik ve kazanım açısından genel olarak yeterli ve kapsamlı bir yapıya sahiptir.
- Bazı öğretmenler, program içeriği ve kazanımları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları için programı etkili biçimde kullanamamaktadır.
- Özellikle küçük yaş gruplarında içeriklerin ağır ve zorlayıcı bulunması, öğrencilerin motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.
- Programda oyun ve uygulama temelli etkinliklerin yeterince yer almaması, öğrenme sürecini zorlaştırmakta ve ilgiyi azaltmaktadır.
- Öğretmenler, içerikleri öğrencilerin yaş ve hazır bulunuşluk düzeylerine göre sadeleştirme ve bireyselleştirme yoluna gitmektedir.
- Öğrenciler, farklı hazır bulunuşluk düzeylerine ve eksik müzik bilgilerine sahip olarak kuruma gelmektedir; bu durum öğretmenlerin ek tekrar ve düzeltme yapmalarını gerektirmektedir.
- Gönüllü olmadan kuruma gelen öğrencilerde yorgunluk ve düşük motivasyon gözlenmektedir.
- Öğrencilerin ve velilerin müfredattan çalgı dersini beklemeleri ancak programda durumun böyle olmaması motivasyon kaybına yol açmaktadır.
- Öğretmen sayısının yetersiz olması, sürecin verimliliğini olumsuz etkilemektedir.
- Fiziksel donanım eksiklikleri (sınıf, enstrüman vb.) öğretimi zorlaştırmaktadır.
- Veli beklentileri ile program yapısının örtüşmemesi öğretmenleri zorlamaktadır.

- Öğrencilerin devamsızlıkları ve grup derslerinin bireysel gelişimi izlemeyi güçleştirmesi, değerlendirme sürecini zorlaştırmaktadır.
- Bazı öğrencilerin uygulamalı etkinliklerde çekingen davranması, gelişimlerinin doğru tespit edilmesini engellemektedir.
- BİLSEM'ler arasında fiziki imkân farklılıklarının bulunması, öğretmen uygulamalarında farklılıklara neden olmaktadır.
- Fiziki yetersizlikler, programın etkili şekilde uygulanmasını engelleyebilmektedir.
- Programın içerik ve kazanım yapısı güçlü olmakla birlikte; hedef kitlenin yaş ve gelişim özelliklerine daha uygun hâle getirilmesi, öğretmen sayısının artırılması, fiziki ve teknik altyapının güçlendirilmesi, veli-öğretmen iş birliğinin geliştirilmesi gibi düzenlemelerle programın etkililiği artırılabilir.

5.3. Öneriler

Bu çalışmanın sonucundan elde edilen bulgular ışığında şu öneriler sunulmuştur.

- Program içerikleri, yaş gruplarına uygun şekilde esnetilmelidir. Özellikle küçük yaş gruplarında içeriklerin sadeleştirilmesi, öğrencilerin programa uyumunu kolaylaştırabilir.
- İçerik ve etkinliklerin oyun, uygulama ve etkileşim temelli etkinliklerle zenginleştirilmesi, öğrencilerin ilgi ve motivasyonunu artırabilir; müziksel kazanımların kalıcılığına katkı sağlayabilir.
- Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar dikkate alınarak, öğretmenlerin gerektiğinde içerikleri bireyselleştirmesi ve farklılaştırması öğrenme sürecinin verimliliğini artırabilir.
- Öğretmenlerin mesleki dayanışma içinde olması, etkili uygulama örneklerini paylaşımları ve ortak çözüm yolları geliştirmeleri önemlidir.
- Veli bilgilendirme toplantılarının düzenli aralıklarla yapılması, veli-öğretmen iş birliğini güçlendirerek öğrencilerin gelişiminin daha etkili biçimde desteklenmesini sağlayabilir.
- Programın uygulanabilirliğini artırmak amacıyla, fiziki ve teknik imkânların geliştirilmesi ve öğretmen sayısının ihtiyaca göre artırılması gerekmektedir.

- Değerlendirme s¼recinde, devamsızlık, çekingenlik ve grup yapısından kaynaklı bireysel takibi zorlaşan öğrenciler için daha esnek ve çeşitli ölçme araçlarının kullanılması önerilmektedir.
- Öğretmenlerin gözlem ve gelişim takip formlarından yararlanmaları, öğrencilerin ilerlemelerini daha sağlıklı bir şekilde izlemelerine katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Adızel, B., & Özmenteş, G. (2018). Müzik alanı öğrenci velilerinin eğitim süreçlerine yönelik farkındalıkları: Antalya bilsen örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* , 7(3), 225-232.
- Akarsu, F. (2001). *Üstün yetenekli çocuklar: Aileleri ve sorunları*. Eduser .
- Akbal, G. B. (2019). *Bilim ve sanat merkezlerinde uygulanan keman eğitimi*. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan Kaya, E. (2019). *Bilim Ve Sanat Merkezlerindeki Öğrencilerin Müzik Dersinde Karşılaştıkları Problemler İle Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ayaydın, Y., & Ün, D. (2018). Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin BİLSEM ve Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine Yönelik Görüşleri. *Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Beker, S. (2015). *Üstün Zekalı ve Yetenekli Öğrencilerin Öğretmenlerinin Sahip Olması Gereken Özellikler*.
- Bilgili, B. (2017). *Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik derslerine yönelik görüş ve tutumları*. Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bishop, W. E. (1968). Üstün yeteneklilerin başarılı öğretmenleri. *Exceptional Children*, 317-325.
- Clemons, T. L. (2005). *Underachieving gifted students: A social cognitive model*. The Faculty of the Curry School of Education .
- Culuk, E. (2022). *Halk Eğitim Merkezlerinde Uygulanan Piyano Eğitimi Kurs Programlarının İçerik ve Kazanım Boyutlarına İlişkin İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Çağlar, D. (2004). *Okulda Başarısız Olan Üstün Zekalı Çocuklar*. Çocuk Vakfı Yayınları, Erkam Matbaası.
- Çağlayan, E. (2022). Türkiye’de Sanat Eğitimi Araştırmaları:2009-2021 Yılları Arasında Seçilmiş Makalelerin Analizi . *Anadolu Eğitim Bilimleri Uluslararası Dergisi*.
- Çiloğlu, S., & Çevik Kılıç, D. B. (2022). Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) öğrenim görmekte olan müzik birimi öğrencilerinin yaşadıkları sorunların incelenmesi. İçinde *Eğitimde Güncel Araştırmalar* (C. 7, ss. 131-142). Gece Kitaplığı.
- Demir, A. (2019). *Bilim ve sanat merkezinde müzik eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi*. İstanbul Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, A., & Laçın, G. (2023). Müzik Alanında Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilsem Eğitim Süreci. *Balkan Müzik ve Sanat Dergisi*, 5(2), 173-189.
- Dönmez, N. (2004). *Bilim Sanat Merkezleri’nin kuruluşu ve işleyişinde yapılması gereken düzenlemeler*. Kulaksızoğlu A., Bilgili A. E Şirin M. R. (Ed.). *I. Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi, üstün yetenekli çocuklar bildiriler kitabı*. Çocuk Vakfı Yayınları.
- Enç, M. (2005). *Üstün Beyin Gücü*. Gündüz Eğitim.
- Feldhusen, J., & Jan, H. (1988). Teachers of the gifted: Preparation and supervision. *Gifted education international* , 84-89.
- Fidan, N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme* (Pegem Akademi).
- Genç, M. A. (2016). Üstün Yetenekli Bireylere Yönelik Eğitim Uygulamaları. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*.
- Gençaydın, Z. (1990). *Sanat eğitiminin düşünsel temelleri ortaöğretim kurumlarında resim-iş öğretimi ve sorunları*. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Gökalp, Ö. (2018). *Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Yaşadığı Duyuşsal Problemlere İlişkin Aile Görüşleri*. Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İleri, A. (2023). *Öğretmen, Öğrenci ve Veli Gözünden Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) ”*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Kadioğlu, H. (2021). *Evren ve rneklem*. Erişim adresi <http://sbf.marmara.edu.tr/dosya/sbf/ders%20notlar%20C4%B1/evren%20ve%20C3>.
- Kaplan, S. N. (2009). *The Grid: A Model to Construct Differentiated Curriculum for the Gifted* (2nd Edition). Routledge.
- Kaplan Sayı, A. (2013). *Farklılaştırılmış Yabancı Dil ğretiminin stn Zekalı ğrencilerde Erişiye, Eleştirel Düşünmeye ve Yaratıcılığa Etkisi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü stn Zekalıların Eğitimi Bilim Dalı.
- Karagün, . (2022). *BİLSEM’de görev yapan müzik ğretmenlerinin üstün yetenekli çocukların alđı eğitimine yönelik görüşleri*. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Keskin, M. ., Samancı, N., & Aydın, S. (2016). Bilim ve sanat merkezleri: mevcut durumları, sorunları ve czm nerileri. *stn Yetenekliler Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi (UYAD)*.
- Kılıç, H. (2021). *BİLSEM Yöneticilerinin Müzik Yetenek Alanındaki ğrencilerin Eğitimine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Konyalıoğlu, A. P. (2013). *Bilinçli hipnoz ile sınav kaygısı programının üstün zekalı öğrencilerin sınav kaygılarını azaltmadaki etkilerinin karşılaştırılması*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köksal, O. (2016). *ğretim İlke ve Yöntemleri: Çağdaş Uygulamalarla Yöntem ve Teknikler* (Eğitim Yayınları).
- Levent, F. (2014). *stn yetenekli çocukları anlamak: Üstün yetenekli çocuklar sarmalında aile, eğitim sistemi ve toplum*. Nobel Yayıncılık.
- Malkoç, T. (2004). *stn Yetenekli ocuklar ve Müzik Eğitimi. I. Türkiye stn Yetenekli ocuklar Kongresi Yayın Dizisi*.
- McPherson, G. E. (2007). *Diary of a child musical prodigy. Proceedings of the International Symposium on Performance Science*.
- MEB. (2007). *Bilim ve sanat merkezleri yönergesi*.

- MEB. (2009). *Eğitim, Mesleki, and Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi. "Üstün Zeka ve Özel Yetenekli Çocuklar.*
- M.E.B. (2009). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği* .
https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_10/07031350.
- MEB. (2016). *Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) Yönergesi.*
- M.E.B. (2016). *Bilim-sanat merkezinin değerlendirilmesi.*
- MEB. (2022). *Özel Yetenek ve Bilsemler.*
- Metin, E., & Dağlıoğlu, H. (2004). Üstün yetenekli çocukların eğitiminde öğretmen rolü. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*, 179-186.
- Miedijensky, S., & Irit, S. (2022). Matematik ve fen öğretimini yenilemenin bir yolu olarak katılımcı eylem araştırması, öğretmenlerin mesleki gelişim algıları ve performansları. *Eğitimsel Eylem Araştırması.*
- Montello, P., Norton, M., & Webb, L. (1994). *Human resources administration: Personnel issues and needs in education.*
- Morelock, M. J., & Morrison, K. (1999). Gelişimsel olarak uygun'u ayırt etmek: Genç yetenekli çocuklar için çok boyutlu müfredat modelİ. *Roeper Review*, 195-200.
- Oruç, Ş., & Çağır, S. (2022). Bilim ve sanat merkezleri üzerine yapılan akademik çalışmaların değerlendirilmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(2), 398-412.
- Özer, B. (2020). Türkiye'de Bilsem Müzik Alanına Yönelik Yapılan Çalışmalar: Sistematik Bir Derleme. *OPUS International Journal of Society Researches.*
- Polat, M., & Polat, İ. (2021). Özel Yetenekli Öğrenciler İçin Hazırlanmış Destek Programının Değerlendirilmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi.*
- Reis, S., & Betsy, M. (2000). The underachievement of gifted students: What do we know and where do we go? *Gifted child quarterly.*
- Renzulli, J., & Reis, S. (1997). *Okul Çapında Zenginleştirme Modeli.*

- Roedell, W. C., Jackson, N. E., & Robinson, H. B. (1980). *Üstün yetenekli küçük çocuklar*. Öğretmenler Koleji Basını.
- Sak, U. (2012). *Üstün zekalılar: Özellikleri tanılanmaları eğitimleri*. Vize Yayıncılık.
- Satır, A. (2018). *Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sert Orhan, M., Gündoğdu, K., & Akar Vural, R. (2018). *Türkiye’de Eğitim Programları ve Öğretim Alanının Bugünü, Yarını*.
- Sezginsoy, B. (2007). *Bilim ve sanat merkezi uygulamasının değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi].
- Şerbetçi, E. (2025). *Bilsemelerde Özel Yetenek Geliştirme Programlarında Müzik Eğitimi Alanında Farklı Uygulamaların ve Sorunların Değerlendirilmesi*. Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Taştepe, F. (2023). *Bilim ve Sanat Merkezine (BİLSEM) Devam Eden Özel Yetenekli Öğrencilerin Öğretmenleri İçin Geliştirilen Eğitim Programlarının Mesleki Yeterlik Algılarına Etkisinin Değerlendirilmesi*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tay, B., Özkan, D., & Akyürek Tay, B. (2009). Üstün yetenekli öğrencilerin akademik risk alma düzeylerinin problem çözme yeteneklerine etkisi. *Procedia Social and Behavioral Sciences*.
- Terman, L. M. (1919). *The intelligence of school children*. Houghton Mifflin.
- Yaman, S. (2020). *Bilim ve Sanat Merkezlerinde Öğrencilere Sunulan Eğitim Etkinliklerinin Yönetimine İlişkin Paydaş Görüşleri*. Marmara Üniversitesi İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ortak Yüksek Lisans Programı.
- Yıldırım, A. Şimşek, H. (2000). *NİTEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ*. Seçkin Yayıncılık.

EKLER

EK-1 Görüşme Formunda Yer Alan Demografik Bilgiler

1. Cinsiyetiniz:
2. Mezun Olduğunuz Lisans Programı:
3. Öğretmenlikte Hizmet Süreniz:
4. BİLSEM Hizmet Süreniz:
5. Mezuniyet Durumunuz:

EK-2 Araştırma Problemlerine İlişkin Sorular

1. Temel müzik bilgisi modülünü içerik ve kazanım bakımından değerlendirir misiniz?
2. Müziksel işitme okuma ve yazma modülünü içerik ve kazanım bakımından değerlendirir misiniz?
3. Ses eğitimi modülünü içerik ve kazanım bakımından değerlendirir misiniz?
4. Müziksel yaratıcılık modülünü içerik ve kazanım bakımından değerlendirir misiniz?
5. Müzik teorisi modülünü içerik ve kazanım bakımından değerlendirir misiniz?
6. Müzik tarihi ve kültürü modülünü içerik ve kazanım bakımından değerlendirir misiniz?
7. Bilişim destekli müzik modülünü içerik ve kazanım bakımından değerlendirir misiniz?
8. Temel müzik bilgisi modülünün uygulanmasında karşılaşılan sorunlar nelerdir? (süre, araç- gereç, fiziki koşullar, öğretmen durumları ve harici problemler)
9. Müziksel işitme okuma ve yazma modülünü uygulanmasında karşılaşılan sorunlar nelerdir? (süre, araç- gereç, fiziki koşullar, öğretmen durumları ve harici problemler)
10. Ses eğitimi dersinin modülünün karşılaşılan sorunlar nelerdir? (süre, araç- gereç, fiziki koşullar, öğretmen durumları ve harici problemler)
11. Müziksel yaratıcılık modülünün uygulanmasında karşılaşılan sorunlar nelerdir? (süre, araç- gereç, fiziki koşullar, öğretmen durumları ve harici problemler)
12. Müzik teorisi modülünün uygulanmasında karşılaşılan sorunlar nelerdir? (süre, araç- gereç, fiziki koşullar, öğretmen durumları ve harici problemler)
13. Müzik tarihi ve kültürü modülünün uygulanmasında karşılaşılan sorunlar nelerdir? (süre, araç- gereç, fiziki koşullar, öğretmen durumları ve harici problemler)
14. Bilişim destekli müzik modülünün uygulanmasında karşılaşılan sorunlar nelerdir? (süre, araç- gereç, fiziki koşullar, öğretmen durumları ve harici problemler)

- 15.** Temel müzik bilgisi modülünün değerlendirme aşamasında karşılaşılan problemler nelerdir?
- 16.** Müziksel işitme okuma ve yazma modülünün değerlendirme aşamasında karşılaşılan problemler nelerdir?
- 17.** Ses eğitimi yazma modülünün değerlendirme aşamasında karşılaşılan problemler nelerdir?
- 18.** Müziksel yaratıcılık modülünün değerlendirme aşamasında karşılaşılan problemler nelerdir?
- 19.** Müzik teorisi modülünün değerlendirme aşamasında karşılaşılan problemler nelerdir?
- 20.** Müzik tarihi ve kültürü modülünün değerlendirme aşamasında karşılaşılan problemler nelerdir?
- 21.** Bilişim destekli müzik modülünün değerlendirme aşamasında karşılaşılan problemler nelerdir?

ETİK KURUL ONAYI

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
ETİK KURUL KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi/Sayısı ve Karar No	Tarih :16/02/2024 Toplantı Sayısı:04 Karar No :2024/166
Araştırmanın Başlığı	Bilim ve Sanat Merkezi Müzik Alanı Özel Yeteneği Geliştirme Programının Öğretmen Görüşleri ile İncelenmesi.
Sorumlu Araştırmacı	Prof. Dr. Zehra Seçkin GÖKBUDAK
Yardımcı Araştırmacı	Özlem PAŞA Lisansüstü Öğrenci
Etik Kurul Kararı	18131 sayılı başvuru Etik Kurul tarafından değerlendirilmiş olup, başvurunun bilimsel araştırma etiği açısından “Uygun” olduğuna karar verilmiştir.